

PROVERBS

ISNAG

Proverbs

1

¹ Ay tu dedi daya makag-kagi nga nekagiyán tu Solomon nga ári ka Israel nga pútut tu David.

Ya pamalunggayatán

² Ay ya panggap dedi ya makag-kagi,
ay magtùgud kadaya toláy
mepanggáap ki panagsírìb se angagkagi,
se angngáwat kadaya naunag
nga ya kepapannán da.

³ Ittu ya pakammuwán da pe
nga magsírìb da ki panagbiyág da,
se ya agbalin da
ka namáru se nalintag
se ya angwa da kadaya napiya,
se angwa da ki kustu
kada kasittolay da.

⁴ Ay dedi nga makag-kagi
ya magtùgud ka panagsírìb
kadaya áwan ammu,
se magtùgud kadaya nabbing
nga magbiyág ka nadalus se napiya.

⁵ Ay oray da nasírìb bin na toláy,
manggìna da pe
ta senu maamúngán pikam
ya ammu da.

Ay oray daya nasírìb
ki pannakaáwat da,
maamúngan ya sírib da,

⁶ nga mangitarus kadaya makag-kagi
se daya pangárig.

Metarusán da pe
daya makag-kagi da nasírib
se daya ban-banníku da.

⁷ Ya angipatag^a ke Apu,
ay ittu ya panggayatán na kinasírib;
may daya ang-ang
ay paásan da ya kinasírib
se lùsawan da ya makagiyánan.

Nadakè ya mebul-bulun kadaya nadakè a tolai

⁸ Ikaw nga an-anà
gìnán mu
ya kagiyan na ama mu;
ay se akkam lùsawan
ya agtuldu na ina mu.

⁹ Ta árig da ya napiya
nga sagápaw mu,
se napiya nga busaryu
ki b̀law mu.

¹⁰ An-anà, nu par-paroan daka
daya maragbásul,
akkan muda at-atangayaan!

¹¹ Ay nu nán da kikaw,
"Dadin, mawe mangitanab ka tolai,
patayan tada nga ur-uráyan
oray ya namáru nga tolai.

¹² Pasingkunan tada da
kiya mepisù ki abbut
nga sibbiyág se nabílag;
metaman da
nga ummán kadaya innat.

¹³ Alà tada
daya napatag
nga kuw-kuwa da.

^a**1.7** Onu 'angikansing,'

Pannuwan tada

daya babalay tada
kadaya bànáng da
nga naarisamsam tada.

¹⁴ Ara ngin, kumíwid ka kadakami;
pagguwaran tada
ya maarisamsam tada," nán da.

¹⁵ An-anà ku,
akkan ka mebul-bulun kaggída!

Adayyuwán mu
daya ummán kadayán na tolay.

¹⁶ Ta lap-laptan da ngala
ya mangwa ki nadakè;
ay kar-karuwan da ngala
ya pumatay.

¹⁷ Awan na sir-sirbi
nu magsisíngan ya an-anù
kikaw nga magappán
ka sìwát mu.

¹⁸ May dayán na tolay
ay akkan da am-ammu
nga mangitanab da kanu mà,
may aggída kammin ya matay.

Aggída kammin ya màna
ki palabbot da.

¹⁹ Ummán kiyán
ya tungpál da tolay
nga naágum ka pirà;
ya kinaágu da kammin
ya mamatay kaggída.

Ya aggayáb naya sírib

²⁰ Kum-kumraw ya sírib
kadaya kal-kalsáda,
se magina nu ya úni na
kadaya palása.

²¹ Ay kum-kumraw

kiya kaduwán da tolay;
ay se kiya agguurnúngán da
ki ruwárgan daya íli da.

²² Dakayu wa ang-ang,
akkan kayu agpà molaw
ki kina-ang-ang nu?

Se dakayu nga marammáas,
nungay na kakusap nu
nga mamáas?

Dakayu wa ang-ang,
akkan nu tutu wala agpà piyan
nu lumaing kayu?

²³ Maggìna kayu
ta kagiyánan takayu.

Itùgud ku kadakayu
daya ngámin ammu ku.
Awan ku nga di kagiyán
nga di ipakammu kadakayu.

²⁴ Ayabán takayu peyang
may maddi kayu mà umbet;
pay-páyan takayu
may akkan dà tangtangyaw.

²⁵ Akkan pinagan-anu
daya angag-kagi ku kadakayu,
se akkan nu inat-atantya
ya nagtuldu ku kadakayu.

²⁶ Ay túya igal-galà
takayu pe yala
nu mapar-parigátan kayu!

Ay ug-ogan takayu
nu mariribuán kayu.

²⁷ Ay nu umbet
nga ummán ki bagyaw
ya ringgur nu,
se ummán ka naggat
nga alipugpug
daya rig-rigát ki biyág nu,
se nu mapal-pallà kayu

- se mapar-parigátan kayu,
²⁸ ay se kayu wa kumraw kiyà,
ay akkan takayu sung-sungbátan.
Ay oray nu sap-sapulan dà
ay akkan dà in masmà.
²⁹ Ta lùsawan nu mà
ya atán pannakaáwat,
se pininya nu
nga akkan ipat-patag nge APU.
³⁰ Akkan nu pe nekur-kurug
daya sur-súrù,
se akkan nu pinagan-anu
ya agtuldù kadakayu.
³¹ Ay díkod ganiyan nu
kampela ngin nin
ya búnga daya kinuw-kuwa nu,
ay mabtug kayu pe kadayán.
³² Ta ya aggal-aliwagwag daya ang-ang,
ay ittu kammin ya mamatay kaggída;
se ya agpakidudos da ki biyág da
ya mangdadál kammin kaggída.
³³ Ngamay daya manggìna kiyà,
ay napiya ya kabiy-biyág da,
se áwan da kan-anuwan,
se áwan da pagansing nga didigra.

2

Ya kinapatag na Kinasírib

- ¹ An-anà ku,
gínán mu
daya kag-kagiyan ku,
se akkan mu kal-kaligpanan
daya bil-bílin ku.
² Gínán mu pà nang
ya kurug nga kinasirib,
se kappiyánan mu

nga awátan.

³ Magáwag ka
ka pannakaáwat,
se magadang ka
ka panangammu.

⁴ Sap-sapúlan mu
nga ummán ki agsap-sápul mu
ka silber,
se agsápul mu
ki napatag ga kuw-kuwa
nga nesirù.

⁵ Nu ummán kiyán
ya kuwaan mu,
ay maawátan mu
ya kepapannan naya
mangipatag ke APU;
ay se mammuwán mu
ya mepanggap ke Dios.

⁶ Ta e APU
ya makidde ka sirib!
Aggína ya paggayatán
naya panangammu
se pannakaáwat.

⁷ Iddan na ka laing
daya namáru.
Aggína ya mangigdù
kadaya napiya peyang
ya kuk-kuwaan da.

⁸ Tagasinnán na peyang
daya nalintag,
se igdù na
daya mangikur-kurug kaggína.

⁹ Nu ginán nà,
ay mammuwán mu
ya kustu, se nalintag,
se ya rumbang nga panagbiyág.

¹⁰ Ta sumírib ka
ki panggur-uray mu,

- se maanggammán ka
kadaya ammu mu.
- ¹¹ Ya kinasírib mu
se ya naunag
nga pannakaáwat mu
daya mangigdù kikaw.
- ¹² Ilísi naka pe
kadaya nadakè a kuk-kuwaan,
se kadaya mangas-kasaba.
- ¹³ Ay se ilísi naka pe
kadaya toláy
nga summiyási ki napiya,
ta pì-piyán da surútan
ya nadakè a panabiy-biyág.
- ¹⁴ Ittu da pagang-anggammán
ya mangwa ka nadakè,
se pàgan da ya magbusid.
- ¹⁵ Mangal-allílaw
dayán na toláy,
se akkan da mabalin
piyáran.
- ¹⁶ Gapu ki kinasírib
ay melísi ka
kiya nadakè a babay
nga naayúyut nu magun-uni.
- ¹⁷ Pinanáwan na
tu nunna nga atáwa na,
se akkan na ngin pinagan-anu
tu sinipataán na.
- ¹⁸ Mameyag ka pannakatay
ya dálen nga mawe ki giyán na;
se mameyag ka giyán daya natay
ya kapannán na.
- ¹⁹ Awan aggulli yin
daya lalláki
nga mawe ka giyán na;
ay akkan da pe yin masma
ya dalen na mawe

ki pakabiyágan da.

- ²⁰ Díkod surútan mu
ya kabiy-biyág
daya namáru wa wa toláy;
se akkan ka sumiyási
ki dálen daya nalintag.
- ²¹ Ata dayán nala namáru
ya magbiyág kiya íli,
se daya áwan kuk-kuwaan na nadakè
daya maggunà kidi.
- ²² Ngamay daya nadakè
kuw-kuwaan nga toláy
ay mapàpur da kídi nga íli,
se daya mangal-allílaw
ay árig da ya kaddat nga mabàdut
se la mippà.

3

Ya angipatag se agpiyár ke Dios

- ¹ An-anà ku,
akkan mu kal-kaligpanan
datu nesur-súrù kikaw.
Lamlamtan mu peyang
datu bil-bílin ku;
- ² ta senu adaddu ya agbiyág mu,
se napiya ya kabiy-biyág mu.
- ³ Akkan mu pagdita
ya kinamáru se amminya!
Ipas-pasnà muda
ki uray mu
se kiya lammat mu.
- ⁴ Ay díkod pàgan naka ne Dios
se maganggam kikaw,
ay ummán pe daya toláy.

- ⁵ Magpiyár ka ke APU
ki ngámin uray mu,
nga akkan mu patàran
ya ammum kampela ngin nin.
- ⁶ Kadaya ngámin kuwaan mu,
magpinnoray ka ke APU;
iturung naka
ki natúnung
nga dalenán mu.
- ⁷ Akkan mu nán
nga nasirib ka.
Ikansing mu nge Apu,
ay se adayyuwan mu
daya nadakè.
- ⁸ Nu pakunán mu,
ay bumílag ya bag-baggi mu,
se pumiya ya rì-rìna mu.
- ⁹ Padayáwan mu nge Apu
ki angngidde mu
kadaya kuw-kuwa mu,
se kiya angngidátun mu
kiya munna nga gináni mu.
- ¹⁰ Nu pakunán mu,
ay pannuwan na ka trigo
daya sipi mu,
se maglipyás ya básì
kadaya gúsi mu.
- ¹¹ An-anà ku,
akkan ka magsúkir
nu disiplináan naka ne Apu;
akkan ka maggallang
nu tulduwan naka.
- ¹² Ata disiplináan ne Apu
daya pàgan na,
ummán kiya agdisiplína
na isa nga ama
ki an-anà na
nga pà-pàgan na.

Ya kurug nga kinabànanang

- ¹³ Maganggam ya tolày
nga magbalin ka nasirib,
se atán pannakaáwat na,
¹⁴ ta napà-patag may iya silber
ya magun-ud ta
nu magbalin ta ka nasírib,
se nabà-banor may iya balitù,
ya málà ta.
- ¹⁵ Napà-patag nga adayyu
ya kinasirib
may daya nangína
nga ikkaarmát;
oray inna nga kuw-kuwa
nga kelugan ta,
ay akkan da mepáda kaggína.
- ¹⁶ Adaddu nga biyág
ya idde naya kinasirib,
se ittu pe ya mangidde
ka kinabànanang
se rispirtár da tolày.
- ¹⁷ Iturung nitta
ya kinasírib
ki nagánas se natalna
nga panagbiyág.
- ¹⁸ Ya sirib
ay árig káyu nga makabbiyág
kadaya tolày ya nasírib;
ay se maganggam daya tolày
nga mamatag ki sírib.

Ya sírib ne Dios kitu nagparsuwa na ki ngámin

- ¹⁹ Gapu ki sírib na,
ay pinarsuwa ne APU
ya kalawagan;

ay se gapu ki laing
na pinarsuwa na ya langit.

²⁰ Ay gapu pe ki sírib na,
ay pinagbuwà na
daya danum ki taggad,
se pinagudán naya angáp
ki ngúdu.

Ya kurug ga pagtalgad tada

²¹ An-anà ku,
akkan mu ipalúbus
ya sírib se laing
nga umawan kikaw;
akkan muda ibbattán.

²² Nu pakunan mu,
ittu da ya mangidde kikaw
ka adaddu se napiya
nga kabiy-biyág.

²³ Ay díkod áwan mu kapàyanán
ki agbiy-biyág mu,
ay se áwan mu pe kedùlapán.

²⁴ Awan mu ikansing
nu magtugaw ka,
se namit ya túdug mu
nu gabi.

²⁵ Akkan ka mansing
nu màtatán ka
ki didigra,
onu nu umbet
ya pagrig-rígátan
daya nadakè a toláy.

²⁶ Ta e APU
ya kagdù mu.
Akan na ipalubus
nga mepalab-ug ka.

²⁷ Ay nu atan waya mu

- nga mangwa ka napiya,
ay akkan mu itagàna
kadaya makasápul.
- ²⁸ Akkan mu ipakaláwa
ya mangidde
kiya magadang kikaw
nu atán nin kikaw ya agngan na.
- ²⁹ Ay akkan ka maglamlammat
ka nadakè
ki karúba mu
nga simpipiyár
nga makikaruba kikaw.
- ³⁰ Akkan mu ur-uráyan sawdan
ya kasittolay mu,
nu áwan nadakè
nga kinuwa na kikaw.
- ³¹ Akkan ka umápal
kadaya naranggas sa tolay;
ay se akkan mu tal-taldan
daya kuk-kuwaan da,
- ³² ta lùsawan tutu wala ne APU
daya tolay
nga nadakè a panaggur-uray;
may maangammán
kadaya namáru.
- ³³ Gedan ne APU
daya akkobung
naya nadakè nga tolay,
ngamay namáru
kadaya akkobung
naya namáru nga tolay.
- ³⁴ Lùsawan ne APU
daya napangátu,
may daya napakumbaba
ay kallakkán nada.
- ³⁵ Dáyaw
ya magun-ud
daya nasirib,

may daya ang-ang
ay ya keap-appatan da
ya làáman da.

4

Ya tuldu da mannákam

- ¹ Dakayu wa annánà
gìnán nu
ya tul-tuldu daya ama nu.
Kappiyánan nu ya manggìna
ta senu umabay
ya pannakaáwat nu.
- ² Ta napiya
daya isur-surù kadakayu,
tuya akkan nuda nga ilingling.
- ³ Ay kitu an-anà à pikam
ay pà-pagan nà ne ina,
ta sissa ngà nga an-anà na.
- ⁴ Tinùgúdan nà ne ama,
ay ittu idi ya kinagi na kiyà,
"Akkan mu kal-kaligpanan
daya sur-súrù kikaw.
Ikurug mu
daya bil-bílin ku
ta senu magbiyág ka
ka napiya.
- ⁵ Ya magsírìb ya lamlamtam,
se ya pannakaáwat mu
ya paabayam;
ay se akkan mu kal-kaligpanan
daya kag-kagiyan ku kikaw.
- ⁶ Akkan mu pagdita
ya kinasirib;
ittu bátug ya mangsalànib.
Pàgan mu,
ta ittu ya mangigdù.

⁷ Ya mun-unna nga kuwaan mu,
ay sapúlan mu ya kinasírib;
se kuwaan mu ya mabaal mu
nga mamaabay
ki pannakaawat mu.

⁸ Pàgam ya kinasirib,
ay ipangátu naka.

Gàballam,
ay ittu ya mangidde
ka dáyaw mu.

⁹ Ya kinasirib
ya árig napiya
nga abungut mu,
se nagánas
nga sagápaw mu.

Ya tul-tuldu nga akkan ta sumiyási ki kustu

¹⁰ An-anà ku,
gìnán nà.
Ipas-pasnà mu
ya angáwat mu
kadaya kag-kagiyan ku
ta senu adaddu
ya panagbiyag mu.

¹¹ Nesúrù kikaw win
ya nasírib
se ya rumbang
nga panagbiyág.

¹² Awan mu kebàdúlán
nu manalen ka,
se áwan mu kedùlapán
nu managtág ka.

¹³ Damdammam peyang
datu naádal mu.

Tarànan muda
ta ittu datun
daya pakabiyágam

ka napiya.

¹⁴ Akkan ka mear-arat
kadaya nadakè
nga kuk-kuwaan
daya nadakè a tolay.

Akkan muda tal-taldan.

¹⁵ Adayyuwán mu dayán
nga nadakè.

Akkan ka umad-adanni
kadayán.

Lisiyán muda;

surútan mu ngala q2 ya napiya.

¹⁶ Ta dayán
ga nadakè a tolay,
ay akkan da makatúdug
nu akkan da pikam nakàwa
ka nadakè.

Magbal-baliwág da ki idda da
nu áwan da nga neparò
a kasittolay da.

¹⁷ Bátug akakkanan da
ya kinadakè,
ay se ya kinaranggas
ya bátug bási
nga inuman da.

¹⁸ Ngamay ya kabiy-biyág
daya namáru,
ay árig naya wada
ki pagbarngát,
nga magwada la
nga magwada
panda ki ilaltà na mata.

¹⁹ Ya kabiy-biyág
daya nadakè a tolay,
ay ummán ki
nagìbat tutu wala nga gabi.

Akkan da am-amu
nu nágan tu nebàdúlán da

nga nekedùlapán da.

²⁰ An-anà ku,
manggìna ka
kada ya kag-kagiyan ku.

Kapiyánam gínán
daya isur-suru ku.

²¹ Akkan muda kal-kaligpanán,
ipas-pasnà muda ki uray mu.

²² Ta tu dedi
ya pakabiyágan
daya makasmà kadayán
se ittu daya pakabilgán da.

²³ Ya nangnangru na
nga kuwaam,
ay annadam
ya panaglamlammat mu,
ta ittu ya mangiturung
ki panagbiyág mu.

²⁴ Akkan mu kagiyan
ya akkan kurug,
se akkan mu bal-balítán
daya nadakè a bàbanán.

²⁵ Sin-sinnam
ya pameyaggán mu.
Akkan ka magling-lingay.

²⁶ Kappiyánam
ya dal-dalenán mu,
ta senu napiya
ya annalen mu
nga mawe ki kapannán mu.

²⁷ Akkan ka sumíni
ki diwanán
onu ki kasígid mu.

Akkan ka sumiyasi
ki natúnung
nga daddalenán.

5

Ya warning kadaya manaládag

- ¹ Annanà ku,
kappiyánam gínán
ya kinasirib se pannakaawat
nga kagiyan ku.
- ² Ta senu dayán nala
nga napiya nga mà-màwa
ya kuwaan mu;
se kiya panggun-únim
ay mepakammu
nga atán pannakaáwat mu.
- ³ Ta nakal-kallùmímit
ya aggun-uní
naya babay nga nadakè,
nga ummán ki digu álig
nga magpat-pattà ki linága,
se ummán ki denu olibo
nga umarúyut
nga lumawán ki mútung na.
- ⁴ May ki kamuddiyánan,
ay árig na ya napet tutu wala
nga akakkanan;
se ummán ki ampilang
nga nagngárab
ka naganubáng.
- ⁵ Pannakatay
ya pamorung na.
Nu surútan mu
ay ippan naka ki abbut
nga ketamnán mu.
- ⁶ Akkan nin ya natúnung
nga dalen ki biyág
ya sur-surútan na.
Magal-aliwagwag
may akkan nga am-ammù.

⁷ Ay kidi yin, an-anà ku,
gìnán nà;
akkan mu iling-ling
daya kag-kagiyan ku.

⁸ Adayyuwan mu
ya ummán kiyan
nga babay!

Akkan mu ad-adanniyan
ya pag-agyanán na nga balay!

⁹ Ta nu akkan,
ay midde ya dáyaw mu
kadaya duddúma;

ay se patayan naka
ya naranggas sa tolay.

¹⁰ Alàán pe daya agtangeli
ya ngámin bànáng mu;
ay se daya ngámin na kuw-kuwa mu,
nga nagrig-rigátan mu
ay alà naya isa nga agtangeli.

¹¹ Nu pumanda ngin ya biyág mu,
se tuláng ngala se lublub
ya baggi mu,

ay makat-atúlag ka nga nán mu, ¹² "Taanna, tura ngá akkan
nasílag?

Taanna, tura ku akkan ku ginìgìna
datu tul-tuldu kiyà? q1 ¹³ Akkan ku ginìgìna
datu nagtùtùgud kiyà.

Akkan ku nepang-pángag
datu nagtul-tuldu kiyà.

¹⁴ Kídi yin
ay áwan ku la
di kapàyanán.

Nakapappat tà
ki àráng daya kaduwán.

¹⁵ Ya atáwam mala
ya pàgam,
aggína ngala

- ya paganggammám.
- ¹⁶ Akkan ka manan ki gubbuwà
nga uminum mala kikaw
oray inna nga babay
nga maminya.
- ¹⁷ Akkam iuwár
daya duddúma
kiya kuw-kuwa na atáwam ngala.
- ¹⁸ Ay túya, ya atáwam mala
ya paganggammám peyang;
anayam ya babay
nga pininyam atawán.
- ¹⁹ Napiya ya atáwam
se akkan nalagaw magkínin.
Maanggammán ka din peyang
ki aminya na,
se kelugan mu peyang
gapu ki piya na.
- ²⁰ An-anà ku, akkan ka paayúyut
kada sabáli babbay.
Akkan ka meallay
ki marannaládag nga babay.
- ²¹ Ta sissisingan peyang
nge APU
kadaya kuk-kuwaan da tolai.
Sikkaammu kadaya
ngámin kap-apannán da.
- ²² Matiliw
ya nadakè nga tolai
kadaya nadake
nga kuk-kuwaan na;
se daya bas-basul na
ya mangipalab-ug kaggína.
- ²³ Matay
gapu ki áwan na aggannád
ki baggi na;
se ya kinaug-og na tutu wala
ya mangippan kaggína

ki lúbù na.

6

Daya duddúma pikam nga tul-tuldu

- ¹ An-anà ku, nekari mu
nga ikaw ya magbáyad
ki útáng na sabáli tolay?
- ² Arig mu ya nasiluwan
gapu ki kinagim;
ay se natiliw ka
gapu ki úni nga binalikát mu.
- ³ Ay díkod, an-anà ku,
ummán kídi ya kuwaan mu,
ta senu mawayaán ka
ki turáy naya nagkariyán mu.
Mawe ka giyán na,
magkaru ka,
se makim-immallà kaggína
nga wayaan naka kitu kari mu.
- ⁴ Akkan mu itúdug yán,
se akkan mu wa italà.
- ⁵ Maglapsu ka
ki sílu mu
nga umman ki ugta nga nàna,
se magtálaw ka
nga ummán ki an-anù
nga nàna na maragsìwát.
- ⁶ Dakayu wa nasadut,
kapiyánan nu kod sinnan
daya kutun.
Magsírìb kayu
ta adálan nu
ya kabiy-biyág da.
- ⁷ Awan da ap-apu,
onu ùupisyal

- nga mangituráy kaggída;
8 may magurnung da
nu aggagáni
ka sagáma da
nga kanan da.
- 9 Dakayu wa nasadut,
nungay na ya kalukág nu
ki túdug nu,
se nungay na ya ibabbáangun nu
ki idda nu?
- 10 Matúdug gà la ka bitti;
magidda ngà ka makaru wala,
se magdalikapkap pà la
ka makaru, nán mu,
- 11 may kàtatán naka ngala
ya rígát ki biyág,
nga ummán ki ilalbet na maragtákaw
nga sikkaampiláng.
- 12 Ya nadakè a toláy,
ay mamad-padakè
ya kuk-kuwaan na.
- 13 Makur-kurìdam
se tumul-tuldu
ta senu maalílaw naka.
- 14 May nadakè
ya atán ki uray na.
Magpal-palánu ka nadakè
se pagsasawdan na peyang
da toláy.
- 15 Ay túya, màtatán nala
ki umbet nga pakarigátan na;
ay áwan na ngin na ipippiya;
ittu win ya pakatayán na.
- 16 Atán pittu nga
nga lùsawan
se kagúra ne APU: 17 Ya napangátu,
ya magbus-busid,

- ya pumatay
ki awan bas-basul nga tolay,
18 ya magpal-palánu ka nadakè,
ya lap-patan na ngala
ya mangwa ka nadakè,
19 ya magbus-busid
nga magtistígu,
se ya mamagsasáwad
kadaya magkukopun.
20 An-anà ku,
kuwaam ya bílin
naya ama mu,
se akkan mu kal-kaligpanan
ya isur-súru naya ina mu.
21 Akkan muda kal-kaligpanan.
Ipas-pasnà muda ki uray mu.
22 Ittu daya mangiturung kikaw
ki oray ka wàna nga kapannán mu.
Nu matúdug ka,
ittu daya magbantáy kikaw,
se ittu daya magtùgud kikaw
nu malukág ka.
23 Ay meárig ki pingki
ya bílin,
ay se ya sur-súru
ay árig ka wada.
Ay daya tul-tuldu se disiplina
ya mangisúru kikaw
ki kustu nga panagbiyág.
24 Iadayyu naka
ki angay-ayúyut
daya nadakè nga babbay,
se kadaya nat-átawan nin
nga babbay.
25 Akkam kelugan
ya kinapiya na.
Akan ka paayúyut
kiya makaay-áyu

nga isissingan na.

²⁶ Ta mabalin
nga banor isa bukal ngala
nga sinápay
ya báyard ki púta,
may biyág
ya pagbáyad
naya manaládag.

²⁷ Mabalin mu agpà
nga gàballan ya apuy
nga akkan nga masidug
ya badu mu? ²⁸ Onu manalen ka
ki birgang
nga akkan nga masinit
daya dapan mu?

²⁹ Ay umman pe kiyán
ya màwa
nu allayan mu
ya atáwa na sabáli
nga laláki.

Kurug gala nga mapánis
ya meallay kaggína.

³⁰ Ay akkan da kam lùsawan
ya tolai nga magtákaw
nu gapu ki bisin na
ya agtákaw na.

³¹ May nu maduktálan,
ay mamimpito
kitu báyard natu tinakaw na
ya pagbáyad na.

Get nu kúráng pikam
nga pagbáyad na
ya ngámin kuw-kuwa na.

³² May ang-ang ya tolai
nga manaládag.

Dadàlan na ngala
ya baggi na.

³³ Kattab se appat

ya magun-ud na;
ay se akkan nin mippà
ya keap-appattán na.

³⁴ Ta ya laláki
nga mangabugu
ay narungat.

Awan makagáput kaggína
nu ittu ya bumálat.

³⁵ Akkan na pagan-anu
ya awát;
áwan mabalin midde kaggína
oray nágan kadakkal na
nga mabalin mamakusap
ki rungat na.

7

Ya kaay-ayúyut nga manaládag

¹ An-anà ku,
gínám daya kagiyan ku;
se akkam kal-kaligpanán
daya bil-bílin ku. ² Kuwaam daya bil-bílin ku
ta senu magbiyág ka.

Pàgam daya isur-súru ku
nga ummán ki kinapatag
daya mata mu.

³ Damdammam muda
peyapeyang.

Akkan muda
kal-kaligpanán.

⁴ Ibílang mu ya kinasirib
ka ummán ka wagi mu
nga babay,
se ya pannakaáwat
ka ummán ka pà-pàgan mu
nga opun mu.

⁵ Iadayyu daka

kiya nadakè a babay
se kiya babay
nga makidal-daládag
nga makaay-áyu nu magúni.

⁶ Namissan,
atán nà ka balay
ay naglamdaw wà. ⁷ Nasingan ku
daya adu nga babbágu.

Nàmud ku
nga umang-ang-ang
tu isa kaggída.

⁸ Nawe nagadal-dalen
kitu kalsáda
kitu síku na
nga adanni
kitu giyán na balay
na isa nga babay;
se la nameyag
kitu balay natu babay,
⁹ kitu gídám
nga gumìgìbat tin.

¹⁰ Ay se la nga uwad babay
nga summabat kaggína.

Nakaay-áyu
tu agbad-bádu na
nga ummán ki púta,
se ummán ka nadakè
tu panggap na.

¹¹ Naturad
se akkan mìpat
tu babay.
Akkan makasinád
ka balay da.

¹² Nakírad
nga atán ki kalsáda,
ay nu akkan, atán ki palása,

ay nu akkan ay atán magid-iddag
kiya síku na kalsáda.

¹³ Ginàbal na
tu bag-bagu
se na um-umàan,
ay kinasisinnan nga nán na:

¹⁴ "Kidi nga algaw,
ay nagdátun nà
ka anungpál ku
ki sipata ku. ¹⁵ Ay tuya lummawan nà
nga magsápul kikaw.

Sinap-sápul taka,
ay kídì ay nasmà taka ngin.

¹⁶ Ay innapan ku
ya idda ku
ka dekolor nga linen
nga gayat ka Egipto.

¹⁷ Binang-bangluwan ku
ka mira,
aloe se kanela.

¹⁸ Dádin ta magpúyat ta
nga magallay panda ki pagmakát.

Magganganas ta
panda ki piyán ta.

¹⁹ Awan tu làlakay ku ka balay.
Nagbiyahe ka adayyu.

²⁰ Ay nagtúgut
ka adu nga pirà,
ay mabayág
se la nga magulli," nán na.

²¹ Inayúyut na
tu babbagu
kadatu napiya
nga kag-kagiyan na
se kitu nakaay-áyu
nga aggun-úni na.

²² Dágus mà pe yala
nga summúrut tu lalaki kaggína;

ummán ki toru wa báka
nga mippan ki agpartiyán.
Ummán pe ki ugta
nga mameyag ki palabbot
nga kànaán na,
²³ se masuwè ki túga
ya púsu na.
Umman pe ki an-anù
nga mawe ki ílug
nga akkan na ammu
nga ittu ya pakatayán na.

²⁴ Ay kídi lugud, annanà ku,
gìnán dà.
Kappiyánan nu lamlamtan
daya kag-kagiyan ku.
²⁵ Akkan nu itulù
ya uray nu
ki ummán kiyán
nga babay.
Akkan kayu masábag
nga sumúrut kaggína.
²⁶ Ta adu win daya lalláki
nga dinadál na.
Akkan mabílang ngin
daya natay gapu kaggína.
²⁷ Ya balay na
ay ittu ya dálen
nga mameyag
ki giyán daya natay.
Ad-adanni
ki giyán daya lúbù.

8

Kinapatag na kinasirib

¹ Gìnán nu!

Kum-kumraw
ya kinasírib.
Makas-asáraw
ya pannakaáwat.
² Magsisíkád
ki otun da bantay,
atán ki bíkat da dal-dalen,
se kadaya nagsasabtán
daya kal-kalsáda.
³ Atán ki ruwáangan da íli,
se atán kadaya gagyangán,
nga isar-sáraw na ya:
⁴ Gínán dà,
dakayu ngámin na tolai
ked kalawagán.
Dakayu
ya am-amomanan ku.
⁵ Dakayu nga uman-an-anà pikam
nga panggur-uray,
magnákam kayun.
Dakayu wa dumam-dambel,
magsírib kayu.
⁶ Manggìna kayu,
ta napatag daya kag-kagiyan ku;
tittu daya kustu
daya lumawán ki bugung ku.
⁷ Pabeg kurug
daya kag-kagiyan ku,
ta oray nágan na nga busid
ay lùsawan ku.
⁸ Pabeg kurug
daya kag-kagiyan ku;
áwan nala ya akkan kustu.
⁹ Nawada da ngámin
kadaya atán pannakaáwat,
se kustu da kadaya
napiya ya agpan-pannúnut da.
¹⁰ Piliyam ya isur-súru ku

nga akkan ya pirà.

Piliyam ya pannakaáwat,
nga akkan ya kapíyan na balitù,
oray nganna ya patag na.

¹¹ Ta napà-patag ya kinasirib
may daya napatag
nga ikkaarmat.

Oray nágan da
nga talingkagúman mu
nga sanikuwa,
ay akkan da mepáda kaggína.

¹² Iyà ya kinasirib,
ay se kabulun ku
ya kinalaing;
mangidde yà ka pannakaawat,
se napiya nga panaglam-lammat.

¹³ Ya angipatag ke Apu
ay ittu ya angalùsaw
ki kinadakè.

Lùsawan ku ya agpangátu
se ya agpasindáyaw,
se ya nadakè
nga panaggun-úni.

¹⁴ Mangidde yà
ka napiya
nga panaglam-lammat,
se napiyà
ya mà-màwa da tolay
gapu kiyà.

Atán pannakaáwat
se turáy kiyà.

¹⁵ Gapu kiyà
ay makapagári daya àári,
se daya agtuturáy
ay makàwa da ka napiya
nga lintag gapu kiyà.

¹⁶ Gapu kiyà
ay napiya ya angngituráy

- daya agtuturáy
se daya nangangátu nga tolay.
- ¹⁷ Pà-pàgan ku
daya maminya kiyà;
ay masrà dà
daya mangipas-pasnà
nga magsápul kiyà.
- ¹⁸ Idde ku ya dáyaw
se kinabànéng
nga magnanáyun
se ya napiya
nga kabiy-biyág.
- ¹⁹ Napà-patag
ya magun-ud nu kiyà,
may iya kangínáan na balitù,
se ya kapàgán na silber.
- ²⁰ Iyà ya gapu na kustu
se nalintag
nga panagbiy-biyág.
- ²¹ Pagbànéngan ku
daya maminya kiyà;
pannuwan ku ka kinabànéng
daya babalay da.
- ²² Kitu inanggayát na,
ay iyà tu nun-unna
nga pinarsuwa ne APU
kitu nagparsuwa na
ki ngámin.
- ²³ Kitu nabaya-bayág gin,
kitu akkan pikam naparsuwa
idi ya kalawagán,
ay naparsuwa ngà in.
- ²⁴ Atan nà in
oray kitu áwan pikam
daya bebay,
se áwan pikam
daya gabbuwà

nga paggayatán na danum.

²⁵ Atán nà in
kitu áwan pikam
daya dadakkal nga ban-bantay
se daya babbalantay.

²⁶ Atán nà in
kitu áwan pikam
ya kalawagán
se daya tal-tálun,
se áwan pikam
oray tangakúku nga lusà.

²⁷ Atán nà
kitu namarsuwa na
kiya lánɡit,
se kane ippay na
ya nagpandanán
naya lánɡit se ya bebay.

²⁸ Atán nà
kitu nangippay na
kadaya angap ka lánɡit,
se kitu nanglukát na
kadaya gabbuwà ki taggad.

²⁹ Atán nà
kitu nangippay na
kiya pamandanán naya bebay,
se itu nangibílin na
nga akkan lumagpas kiyán
ya danun na.

Atán nà pe
kitu nangippáy na
ki kalawagán
kiya bátug pundasyon na.

³⁰ Atan nà peyang
ki giyán na
nga kaseng na
ki ubra na;

se iyà
ya pagang-anggamán na

ki inalgaw;
ay maganggam mà
peyang nga atán ki giyán na.

³¹ Maganggam mà
ki kalawagán
nga parsuwa na,
se pàgan ku daya tolai.

³² Kídi yin, ay gínán dà,
dakayu wa annánà ku.
Kuwaan nu daya kagiyan ku
senu maanggamman kayu
ki biyág nu.

³³ Gínán nu
ya mesúru kadakayu.
Magsírìb kayu,
ay se akkan nu ilingling
ya kinasírìb.

³⁴ Maganggam ya tolai
nga manggìna kiyà;
ya tolai nga inalgaw
nga atan ki gagyangán ku,
nga magid-iddag kiyà.

³⁵ To oray iinna
nga makasmà kiyà,
ay biyág ya mas mà na,
se ya ammatag ne APU kaggína
ya magun-ud na.

³⁶ May daya mangiugat kiyà,
ay ya baggi da kammin
ya matakitán;
ay se daya mangalùsaw kiyà,
ay pannakatay ya pì-piyán da.

9

ya kinasirib se kina-ang-ang

- ¹ Nepasíkád na kinasírib
ya balay na;
se nepasíkád na ngin
ya pittu nga adígi na.
- ² Pinarti na ngin
daya animál
nga para ki say-am na;
se tinimpla nga nin
ya básì nga ipenum na,
se nesagána na pe yin
ya tebol nga panganán.
- ³ Nebon na ngin
datu asassu na nga babbay
nga mawe
kadaya alingúdu wa giy-giyán
nga magayáb kada tolày;
ay nán da:
- ⁴ "Dakayu nga umang-ang-ang,
umbet kayu win!"
Ay kadatu áwan pannakaáwat,
ay nán na:
- ⁵ "Umbet kayu,
mangán kayu
kiya akkakanan
nga nesagána ku;
se uminum kayu
kiya básì nga tinimpla ku.
- ⁶ Igsán mu
ya bungguy
daya umang-ang-ang,
ta senu mabiyág ka.
Surútan mu ngala
ya dálen na kinasírib.
- ⁷ Nu tul-tulduwan mu
ya marammáas
ay merupat ka ngala.
Nu tугúdam ya nadakè a tolày
ay matakitán ka ngala.

- ⁸ Nu tulduwán mu
ya marammáas,
ay lùsawan naka ngala.
May nu tulduwán mu
ya nasírìb,
rispitaran naka.
- ⁹ Nu masuruwan ya nasírìb,
ay sumìsírìb pikam.
Nu matùgúdan ya namáru,
ay maamúngan ya ammu na.
- ¹⁰ Ya angipatag ke APU
ya panggayatán naya kinasírìb;
ay se ya angammu ta
ke APU nga áwan kapáda,
ya mangidde ka pannakaáwat.
- ¹¹ Gapu ki kinasírìb
ay umadu ya algaw
nga ag-agyán mu
kídi kalawagán,
se maamúngán ya dagun
nga agbiyág mu.
- ¹² Nu nasírìb ka,
ikaw ya maglà-am
ki pagpíyán na.
May nu paásam
ya kinasírìb,
ikaw kampela ngin nin
ya magsagába ki rígát na.

Ya angayúyut na kina-ang-ang

- ¹³ Ya kina-ang-ang
ay meárig ki babay
nga nalagaw,
nga áwan ammu
se áwan na aliyaw.
- ¹⁴ Atán magtutúgaw
ki gagyangán na balay na,

onu kadaya alingúdu
nga giy-giyán ki íli,
¹⁵ se kum-kumraw
kadaya maglilíwán na tolay
nga akkan magling-linggaw.
¹⁶ Nán na,
"Umbet kayu,
dakayu nga áwan ammu!"
Ay nán na
kadaya umang-ang-ang,
¹⁷ "Namit ya danum
nga tinákaw,
ay se namit ya tinákaw
nga sinapay.
¹⁸ Ngamay akkan da nga ammu
nga pannakatay ya tungpál da;
ay se datu linumnà in
nga sangíli na
ay datu atán
ka giyán daya natay yin.

10

Daya makag-kagi nga nekagiyán tu Solomon

¹ Ay tu dedi daya makag-kagi nga nekagiyán tu Solomon.

Ya nasírib nga an-anà,
ay pagangammán na ama na;
ngamay ya ug-og nga an-anà,
ay pagpanakitán na ina na.

² Awan napiya nga midde
naya kinabánang
nga naggayat ki nadakè;
may ya kinamáru
ya makesalákan kikaw.

³ Akkan ipalúbus ne APU
nga mabisinán daya namáru;

ngamay akkan na ipalúbus
nga málà daya nadakè
ya piyán da.

⁴ Pumubri daya nasadut,
may bumànáng daya nagagat.

⁵ Namáru ya an-anà
nga maggáni ki aggagáni;
may nakap-appat ya an-anà
nga matúdug ki oras na pinaggagáni.

⁶ Madarnán ka pagkallà daya namáru;
ngamay daya nadakè a toláy,
ay ilinga-lingad da
ya kinaranggas da
kiya napiya nga aggun-úni da.

⁷ Makapaanggam
ya annamdám ta
ki namáru nga toláy;
ngamay makar-karu ta
nga maligpanán
daya nadake a toláy.

⁸ Gínán naya makaaw-áwat
ya napiya nga makag-kagi;
ngamay ya ang-ang
nga magbur-buranaw,
ay nadakè ya padàngán na.

⁹ Awan kaan-anuwan
daya magbiy-biyág
ka napiya,
ngamay mammuwán nala
daya magbiy-biyág
ka nadakè.

¹⁰ Riribù
ya idde na toláy
nga mangituláyaw ki kurug,
ngamay napiya
nga panagbubúlun
ya idde na toláy
nga mangikagi ki kurug.

- ¹¹ Arig gabbuwà na biyág
ya mútung
naya namáru nga toláy,
ngamay ya mútung
naya nadakè a toláy
ay isir-sirù na
ya kinaranggas na.
- ¹² Panagsasáwad
ya búnga naya lùsaw,
may ya aminya
ay pakawanan na
daya bas-básul.
- ¹³ Masingan
ya kinasírib naya toláy
nga makaaw-áwat
kadaya un-úni na.
Ngamay ya umang-ang-ang,
ay mapánis
ya rabbang na.
- ¹⁴ Daya nasírib
ay am-amúngan da
daya ammu da ngin,
ngamay ad-adanni ya riribù
kiya magbur-buranaw
nga ang-ang.
- ¹⁵ Ya kinabànáng
daya babànáng
ya mangaslànib kaggída,
ngamay ya kinapubri
daya napubri
ya mangdadál kaggída.
- ¹⁶ Napiya nga biy-biyág
ya magun-ud naya
namaru nga toláy,
ngamay ya nadakè a toláy,
ay panagbas-básul
ya kukkuwaan na.
- ¹⁷ Napiya ya biy-biyág naya toláy

nga mangikurug
ki napiya nga sur-súru,
ngamay magal-aliwagwag ya tol原因
nga mangalùsaw ki tuldu.

¹⁸ Magbus-busid ya tol原因
nga mangisirù ki lùsaw na.
Ang-ang ya mamad-padakè.

¹⁹ Nalapat makabásul
ya adu kag-kagiyan,
ngamay ya nasírìb
ay naannád magúni.

²⁰ Arig ki napatag nga silber
ya úni na namáru nga tol原因;
ngamay awan sir-sirbi
ya aglamlammat na
nadakè nga tol原因.

²¹ Pagkapíyán da adu tol原因
ya makag-kagi
naya namaru nga tol原因,
ngamay daya ang-ang
ay matay da
ki kina-ang-ang da.

²² Ya kinamáru ne APU
ya magpabànáng ki tol原因,
ay se áwan na ibulun nga pannakit.

²³ Ang-angrád dala
kiya ang-ang
ya mangwa ki nadakè,
ngamay pagangammán
na tol原因 nga makaaw-áwat
ya kinasirib.

²⁴ Màwa kadaya nadakè a tol原因
ya ikan-kansing da,
ngamay magun-ud daya namáru
ya piyán da.

²⁵ Nu umbet ya bagyu,
ay umawan daya nadakè a tol原因,
ngamay daya namáru wa tol原因

- ay áwan da kippaan ka panda.
- ²⁶ Akkan mu pilluwan
daya nasadut,
ta ummán da ki suka
nga makalinnu da,
se ummán da ki atù
nga mawe ki mata mu.
- ²⁷ Mangpaadaddu ka biyág
ya mangipatag ke APU,
ngamay abibbà ala
ya agbiyág daya nadakè a tolay.
- ²⁸ Ya agnam-náma daya namáru
ay aggangam ya tungpál na,
ngamay áwan id-iddaggán
daya nadake nga tolay.
- ²⁹ Ya angngituráy ne Apu
ya bátug aglingdán
daya nadalus sa kabiy-biyág,
ngamay ittu ya mangdadál
kadaya makabásu-básul.
- ³⁰ Awan kippàan
daya namáru,
ngamay akkan magnanáyun
kídi kalawagán
daya nadakè a tolay.
- ³¹ Nasírib magun-úni
daya namáru,
ngamay màmut din
ya mútung daya
nadakè kag-kagiyan.
- ³² Ammu naya namáru
ya napiya nga kagiyan na,
ngamay tittu ya nadakè
ya makagi naya nadake nga tolay.

11¹ Kagúra ne APU

ya magusár ka agkiluwán
nga atán pakultit na,
may paganggammán na
ya kustu nga agkiluwán.

² Umbet tala ya keap-appat
daya napangátu,
ngamay nasirib
daya napakumbaba.

³ Ya kinamáru daya namáru
ya mangiturung kaggída,
ngamay daya mangal-allílaw
ay madadál da
gapu ki kinadakè da.

⁴ Awan meseng naya kinabànáng
nu iya angngukum ne APU sin,
ngamay ya kinamáru
ay melísi naka ki pakatayán mu.

⁵ Nalapat ya biy-biyág
daya námaru
gapu ki kinamáru da,
ngamay ya kinadakè
kampela ngin nin
daya nadakè
ya mangdadál kaggída.

⁶ Ya kinamáru
daya námaru nga toláy
ya mangilísi kaggída,
ngamay daya akkan mapiyár
nga toláy
ay aggída kammin
ya matiliw
kiya nadakè a palánu da.

⁷ Nu matay
daya nadakè nga toláy
ay umawan pe
daya namnamáan da,
ay se umawan pe
ya pagmákad da.

- ⁸ Meadayyu
 daya namáru
 ki riribù,
ngamay ittu
 ya kapannán
 daya nadakè.
- ⁹ Gapu ki úni da,
 dadàlan daya áwan diyos
 daya kasittolay da,
ngamay daya namáru
 ay melísi da
 gapu ki kinasírib da.
- ¹⁰ Nu napiya
 ya biy-biyág daya namáru,
 ay maganggam daya umíli;
ay nu matay
 daya nadakè a toláy,
 ay makasáraw da ki patag da.
- ¹¹ Meday-dáyaw ya íli
 gapu ki kuk-kuwaan
 daya namáru,
ngamay ya kag-kagiyán
 daya nadakè a toláy
 ya panggayatán
 naya kadadál na.
- ¹² Umang-ang-ang
 ya mangirupat
 ki kasittolay na,
ngamay ya makaaw-áwat
 ay áwan na kag-kagiyan.
- ¹³ Akkan mabalin ipiyar
 ya sekritu,
 ki nasamemet,
ngamay mabalin piyáran
 ya mapiyár nga toláy
 ki oray nágan na.
- ¹⁴ Mawarawarà daya umíli
 nu áwan ya mangi-apu kaggída,

ngamay natalgad da
nu adu ya mangiturung kaggída.

¹⁵ Nu ikarim
nga ikaw ya makammu
ki útáng na isa nga agtangeli,
ay magproblema ka nu kuwa,
ngamay nu akkan ka
meram-ráman,
áwan mu kapàyanán.

¹⁶ Marispitár
ya babbay nga ninnád,
ngamay nakap-appat
ya babbay nga nalagaw.
Pubpubri daya nasadut,
may bumànáng daya makiránud.

¹⁷ Pagkappiyaám kampe la ngin
nu nindù ka,
ngamay nu naranggas ka
ikaw pe kammin ya magságaba.

¹⁸ Awan mala-alà
daya nadakè nga tolai,
ngamay daya mangwa
ka napiya
ay awan duwaduwa
nga magun-gunaán da.

¹⁹ Magbiyág ya tolai
nga akkan molaw
nga mangwa ka napiya,
ngamay matay
ya padàngan
naya pabeg nadakè
daya kuk-kuwaan na.

²⁰ Kagúra ne APU
daya nadakè a panúnut,
ngamay pagangammán na
daya napiya ya kuk-kuwaan da.

²¹ Minnanáma nga mapánis
daya nadakè kuk-kuwaan,

ngamay melísi daya namáru.

²² Ya napiya nga babay
nga áwan uray,
ay árig na ya sangkilát ta balitù
nga atán lungsi na ábuy.

²³ Napiya ya pagbalinán
naya piyán daya namáru;
ngamay ya mindaggán nala
daya nadakè nga tolai
ay ya pannakapánis da.

²⁴ Atán daya naparon mangidde,
may bumànáng da mà;
Atán daya akkan mangidde
ki rabbang da nga idde kuma,
may ittu dayán
daya magkur-kúráng.

²⁵ Bumànáng
daya naparon mangidde;
Magpenum ka
ay atán magpenum kikaw.

²⁶ Nadakè
ya kag-kagiyan da tolai
ki tolai nga maddi mangiláku
ki ammay ta iiddag na
ki agngína na,
ngamay pàgan da
ya mangiláku kaggída.

²⁷ Marispitár ka
nu napiya daya panggap mu,
ngamay nu magsap-sápul ka
ka riribu'
ay kurug la nga mas mà mu.

²⁸ Ummán da ka adon
nga malaylay
daya pagtalga da
ya bànáng da,
ngamay ummán ki adon
nga nangalongu

daya namáru.

²⁹ Ya toláy
nga mangidde ki riribù
kadaya akkobung na,
ay awan na namnamáan
nga tawídan na.

Asassuwan na nasirib
daya ang-ang.

³⁰ Biyág
ya idde naya toláy
nga nadalus ya panagbiyág na,
ngamay ya kinaranggas
ay ippà na ya biyág.

³¹ Nu magunggunaan
kídi kalawagán
daya namaru nga toláy,
ay minnanáma
nga mapánis
daya nadake nga toláy
se daya maragbasul.

12¹ Ya toláy

nga piyán na
ya pesúru,
ay piyán na ya sumírib,
ngamay ang-ang
daya malùsaw matulduwan.

² Maanggamán ne APU
kadaya toláy nga namáru,
ngamay panísan na
daya magpal-palánu
ka nadakè.

³ Akkan midde naya kinadakè
ya kinatalgad,
ngamay daya namáru
ay akkan da la maan-anu.

⁴ Ya namáru nga atáwa
ay árig sagápaw naya làlakay na.

Ngamay nu aggína
ya keap-appattán na,
árig na ya kanser
ki tuláng na làlakay na.

⁵ Akkan naka gundawáyan
ya namáru nga tolay,
ngamay ya nadakè,
ay kasabaan naka.

⁶ Nalingad nga makappatay
ya kag-kagiyan
daya nadakè nga tolay,
ngamay ya kag-kagiyan
daya namáru ay makabbiyág.

⁷ Nu matay
daya nadakè a tolay,
ay áwaáwan da pe yin
nga kip-kippuwal,
ngamay magnanáyun
daya gakagaka
daya namáru nga tolay.

⁸ Mapatag ya tolay
nga makaaw-áwat,
ngamay irupat da
ya umang-ang-ang
nga tolay.

⁹ Napì-piya ngala
ya ur-úray ya singan na
nga atán asassu na,
ngamay ya nabànáng kanu mà
nga mabis-bisinán.

¹⁰ Ammu da tagasinnán
daya namáru nga tolay
daya animál na,
ngamay áwan agkallà
daya nadakè nga tolay
kada animál da.

- ¹¹ Adu ya kanan
daya nagagat nga magtálun,
ngamay daya tolay nga
áwan sir-sirbi nga kuk-kuwaan
ay umang-ang da.
- ¹² Apálan daya nadakè a tolay
ya bànáng
daya páda da nga nadakè,
ngamay daya namáru
ay natalgad da.
- ¹³ Matiliwan
ya nadakè nga tolay
kadaya nadakè
nga kag-kagiyan na,
ngamay daya namáru
ay tal-taláwan da ya riribù.
- ¹⁴ Napiya
ya magunguna na tolay
nga napiya ya kag-kagiyan
se kuk-kuwaan na,
ay se ya panaggubra
ay atán rabbang na
nga tangdán na.
- ¹⁵ Dálin daya ang-ang
nga kustu
daya kuk-kuwaan da,
ngamay daya nasírib
ay gínán da
ya tul-tuldu kaggída.
- ¹⁶ Nu makarungat ya ang-ang,
dágus nala nga ipassingan,
ngamay akkan pagan-anu
naya makaaw-áwat
ya insultu kaggína.
- ¹⁷ Daya mangikagi ki kurug
ay ipaltuwád daya kustu,
ngamay ya magtistígu ki busid,
ay makaallílaw ya aggun-úni na.

- ¹⁸ Ummán ki ampiláng
nga mesuwè
ya natakit nga úni.
ngamay makapabílag
ya aggúni daya nasírib.
- ¹⁹ Magnanáyun
ya kurug,
ngamay ya busid
ay makar-karu wala.
- ²⁰ Mangiallílaw
ya atán ki uray
daya magpal-palánu ki nadakè,
ngamay agganggam
ya magun-ud
daya maminya ki kinapiya.
- ²¹ Awan ya nadakè
nga màwa kadaya namáru,
ngamay napnu ka riribù
ya biyág daya nadakè.
- ²² Kagúra ne APU
daya magbus-busid,
ngamay paganggammán na
daya managtungpál
kadaya kag-kagiyan da.
- ²³ Akkan kagiyan nga dágus
naya nasírib nga toláy
ya ammu na,
ngamay ya ang-ang
ay ipakammu na nga dágus
ya kinaang-ang-ang na.
- ²⁴ Daya naánus
ya magbalin ka apu,
ngamay magbalin asassu
daya nasadut.
- ²⁵ Nadammat ki uray
ya panaglídug,
ngamay makaliwliwa
ki isa nga toláy

ya napiya
nga angamomán kaggína.
²⁶ Ya namáru nga tolay
ay kapiyánan na kag-kagiyánan
daya ùopun na,
ngamay mangiaw-awagwag
ya kabiy-biyág naya nadakè a tolay.
²⁷ Awan isúnu naya nasadut,
ngamay bumánang daya naánus.
²⁸ Ya panagmar-máru
ya dálen
nga magpeyag ki biyág,
áwan pannakatay kiyán nga dálen.

13¹ Ya nasirib nga an-anà,

ay manggìna ki tuldu,
ngamay akkan tangtangyaw
naya napangas
ya allang kaggína.
² Magunggunaan
daya namáru nga tolay
gapu kadaya kag-kagiyan da,
ngamay ya mangwa ka nadakè
ya piyán daya naranggas.
³ Daya naannád
ki kag-kagiyan da,
ay adayyu
ya pannakatay kaggída,
ngamay daya tolay
nga akkan magan-annád
ay keranúdan da
ya agbur-buranaw da.
⁴ Ya nasadut nga tolay
ay akkan na pulus málà
ya oray inna
nga piyán na tutu wala,

ngamay ya naánus
nga toláy
ay malà na
daya ngámin na piyán na.

⁵ Kagúra da namáru
ya binnusid,
ngamay naalás
se nakap-appat
ya kag-kagiyan
daya nadakè nga toláy.

⁶ Ya kinamáru
daya nadalus sa kabiy-biyág
ya mangigdù kaggída,
ngamay ya pakatayán
daya nadakè a toláy
ay daya bas-básul da.

⁷ Atán daya magpìpìbànáng
may áwan da mà kuw-kuwa;
atán daya magpìduman
nga pub-pubri
ngamay nabànáng da
tutu wala.

⁸ Ya bànáng na toláy
ya makigdù ki biyág na,
ngamay akkan masápul
naya pub-pubri
nga bayádan ya biyág na.

⁹ Meárig daya namáru nga toláy
ki nagatang nga dílag,
ngamay daya nadakè a toláy,
ay meárig da
ki magimmamátay nga pingki.

¹⁰ Riribù ala
ya idde naya kinatangsit,
ngamay kinasírib
ya málà daya makitùgud.

¹¹ Ya kinabànáng
nga akkan nagrigátan,

ay makar-karu umawan.
Ngamay nu nagrigátan
ay maamúngan nala
nga maamúngan.
¹² Ya namnamáan
nga mabayág málà,
ay pagkapsútan na ya rìna,
ngamay nu málà ta
ya piyán ta alà,
ay paanggamman nitta.
¹³ Daya mamáas ki sur-súru,
ay magsap-sápul da
ka riribù,
ngamay daya mamatag
kadaya bil-bílin
ay magu-gunaan da.
¹⁴ Arig gabbuwà na biyag
ya sur-súru daya nasírib;
ilísi nitta kadaya pakatayán ta.
¹⁵ Marispitár
ya tolai nga nalaing,
ngamay akkan nanáyun
ya akkan mapiyár nga tolai.
¹⁶ Ya nalaing,
ay kapiyánan na
nga panunútan
daya ngámin kuwaan na,
ngamay ya ang-ang
ay malalásin nala
ya kina-ang-ang na.
¹⁷ Ya akkan mapiyár
nga bobonán
ay riribù ya idde na,
ngamay ya mapiyár
ay kinapiya ya idde na.
¹⁸ Ya tolai
nga akkan na piyán
ya pesúru

ay pumubri se meap-appat,
ngamay marispitár
ya toláy
nga manggìna ki tuldu.

¹⁹ Nagpiya tutu wala
ya uray ta
nu malà ta
ya piyán ta,
ngamay lùsawan
naya ang-ang
ya umadayyu
ki nadakè.

²⁰ Daya mebul-bulun
kadaya nasírib
ay magbalin da pe
ka nasírib,
ngamay daya makikopun
kadaya ang-ang
ay nadakè ya màwa kaggída.

²¹ Ap-aplan riribù
daya maragbásul,
ngamay magun-gunaan
daya namáru
ka napiya.

²² Patawídan naya namáru
oray daya apúku na,
ngamay ya bànáng
daya maragbásul
ay mawe kadaya namáru.

²³ Adu tutu wala kuma
ya maápit daya napubri
kadaya dagwát tutu wala
nga lusà da,
ngamay masipdán da
nga magmúla
ki akkan midde kaggída
ya kalintaggán da.

²⁴ Nu akkan mu panísan

daya annánà mu,
akkan muda pàgan.
Ngamay nu pàgan muda
disiplinán muda.

²⁵ Magkappag
daya namáru
kadaya masápul da,
ngamay daya nadakè
ay mabis-bisinán da.

14¹ Napiya

ya agbum-bumálay
naya isa nga pamilya
gapu ki babay nga nasírib,
ngamay nu ang-ang ya babay,
ay mawarà da.

² Daya nadalus nga kabiy-biyág
ay ipat-patag da nge APU,
ngamay daya nadakè
nga kabiy-biyág
ya irupat da.

³ Pabeg panagpang-pangátu
ya kag-kagiyan naya ang-ang,
ngamay masalàníbán
ya nasírib
gapu kadaya napiya
nga kag-kagiyan na.

⁴ Nu áwan mu báka
nga pagarádu,
ay áwan mu pe ippay
ki agpakkanán mu ka báka,
ngamay adu maápit mu
nu atán báka mu.

⁵ Akkan magbusid
ya mapiyár nga tistígu,
ngamay pabeg binnusid

ya kagiyan naya busid
nga tistígu.

⁶ Akkan pulus sumírib
ya marammáas,
ngamay nalapat maksur-súru
ya nalaing nga tolai.

⁷ Adayyuwam ya ang-ang,
ta áwan mu pulus masuruwan
kaggína.

⁸ Gapu ki kinasírib
naya nasírib,
ay ammu na
ya kuk-kuwaan na,
ngamay ya ang-ang
ay meaw-awan
gapu ki kinaang-ang na.

⁹ Awan nala kadaya ang-ang
oray nu magbásul da,
ngamay daya namáru nga tolai
ay piyán da nu mapakawan da.

¹⁰ Kuw-kuwam kampela ngin nin
ya pannakit mu,
ay kuw-kuwam kampela ngin nin pe
ya anggam mu.

¹¹ Madadál ya balay
daya nadakè a tolai,
ngamay ya balay
daya namáru
ay akkan maan-anu.

¹² Atan daya
ummán ka napiya
nga kuwaan
ki agsisíngan ta,
ngamay pakatayán gáyam
ya tungpál na.

¹³ Mabalín nga ilingad
ya pannakit
ki galà.

Ay nu áwan nin ya anggam,
mabalin nga pannakit
ya atán.

¹⁴ Ya tolai
nga summiyási ki napiya,
ay lak-áman na
ya pagrabngán daya
kuk-kuwaan na.

Ay magun-gunaan
ya namáru nga tolai
kadaya kuk-kuwaan na.

¹⁵ Tagakur-kurug gala
daya ang-ang
kadaya ngamin
nga magi-gina da,
ngamay daya nasírib
ay kapiyánan da panunútan
daya kuk-kuwaan da.

¹⁶ Naannád
ya nasírib nga tolai,
ay se adayyuwan na
ya nadakè,
ngamay darasúdus
ya ang-ang
kadaya kuk-kuwaan na.

¹⁷ Ya tolai
nga nalàlapat makarungat,
ay makàwa
ka ur-úray nga bánag,
ngamay ya tolai
nga nalaing magpalánu
ka nadakè
ay lùsawan da tolai.

¹⁸ Magun-ud na tolai
nga áwan ammu
ya búnga na kina-ang-ang na,
ngamay ya nalaing nga tolai
ay umadu ya ammu na.

- ¹⁹ Rispitaran daya nadakè nga tolay
daya namáru,
ay se sippapakumbaba da
nga magadang ka pagkallà
kadaya namáru.
- ²⁰ Awan ya maminya
kadaya napubri,
oray daya karúba da,
ngamay adu ùopun
daya nabànáng.
- ²¹ Magbásul
daya mangirupat
kadaya kasittolay da,
ngamay maganggam
daya nakallà
kadaya napubri.
- ²² Magaw-awagwag
daya maglamlammat
ka nadakè,
ngamay daya maglamlammat
ka napiya ay piyáran
se pàgan da tolay da.
- ²³ Atán gungguna
naya magubra,
ngamay pumubri
daya makoni-koni ngala.
- ²⁴ Kinabànáng
ya gungguna daya nasírib,
ngamay daya ang-ang,
ay ya kinaang-ang da
kammala ya kuw-kuwa da.
- ²⁵ Adu nga biyág
ya mesalákan naya tistígu
nga mangikagi ngala ki kurug,
ngamay daya magtistígu
ki busid, ay taraidor da.
- ²⁶ Natalgad pànanang
daya manangipatag ke APU,

- ay migdù pe daya annánà da.
- ²⁷ Ya angngipatag ke APU
ya gabbuwà na biyág,
malisiyán ta
daya mabalin pakatayán.
- ²⁸ Ya kinadáyaw na ári
ay mebasár ki kaadu
daya itur-turayán na.
Awan na nga tura-turáy
nu áwan daya
iturayán na nga tolay.
- ²⁹ Akkan makar-karu malùsaw
daya mannakaáwat,
ngamay daya nalàlapat malùsaw
ay mepassingan
ya kinaang-ang da.
- ³⁰ Mangpabílag ki baggi
ya napiya
nga panaglamlammat,
ngamay ya naringgur
nga agpan-panúnut
ay árig kanser ki tuláng.
- ³¹ Daya mamal-pallà
kadaya pub-pubri,
ay irupat da
ya namarsuwa kaggída,
ngamay daya nakallà kaggída,
ay ipatag da nge Dios.
- ³² Daya nadakè
nga kuk-kuwaan kammin
daya nadakè nga tolay
ya mangirurum kaggída,
ngamay ya salàrib
daya namáru
ay ya nadalus
nga agpan-panúnut da.
- ³³ Ya kinasirib
ay atán ki agpanúnut

naya mannakaáwat,
ngamay áwan ya kinasírib
ki lammát daya ang-ang.

³⁴ Ya kinalintag
ya mangipangátu
ki isa nga íli,
ngamay ya básul
ya mangiap-appat kaggína.

³⁵ Pàgan na ári
ya bobonán na
nga nalaing ki ubra na,
ngamay lùsawan na
ya ur-úray ya aggubra na.

15¹ Ya napiya nga sungbát,

ay sab-sabban na ya rungat,
ngamay makaparrungat
ya aggun-úni nga napangas.

² Nu magúni daya nasírib,
ay napiya nga sur-súru
daya kag-kagiyan da,
ngamay áwan sar-sarut
ya kag-kagiyan daya ang-ang
nu maguni da.

³ Sissisingan ne APU
kadaya ngámin
nga mà-màwa
ki oray ka wàna,
sìsiiman na

ya kuk-kuwaan da tolày,
nadakè mán onu napiya.

⁴ Ummán ka makabbíyág
ya napiya nga aggun-úni,
ngamay makapagpanakit
ya aggúni nga makàallíláw.

⁵ Paásan na ang-ang

ya sur-súru na ama na,
ngamay nasírib
ya manggìna
ki tul-tuldu kaggína.

⁶ Bumánáng
daya namáru nga tolay,
ngamay daya nadakè a tolay
ay magproblema da
kiya bànáng da.

⁷ Nu magúni daya nasírib,
ay adu masuruwán
daya makagìna,
ngamay akkan màwa
daya ang-ang yán.

⁸ Maanggammán ne APU
ki karárag daya namáru,
ngamay lùsawan na tutu wala,
ya dátun daya nadakè nga tolay
kaggína.

⁹ Lùsawan tutu wala ne Apu
ya kuk-kuwaan
daya nadakè nga tolay,
ngamay pàgan na
ya tolay nga napiya
daya kuk-kuwaan na.

¹⁰ Nadammat ya disiplina
kadaya mangigsán ki kinapiya,
ngamay matay ya tolay
nga lùsawan na
ya matulduwán.

¹¹ Nu masissingan ne APU
ya giyán daya natay,
tú na nád akkan masingan
daya atán ki lammát da tolay!

¹² Lùsawan daya marammáas
ya makagiyánan;
pulus nga akkan da makisúru
kadaya nasírib.

- ¹³ Ya agganggam
ya mangidde
ka namara nga singan,
ngamay ya pannakit
ya mangidde
ki nadakè nga uray.
- ¹⁴ Piyán da
ya makasur-súru
daya mannakaáwat,
ngamay daya ang-ang
ay mapnà da ngin
kadaya áwan sir-sirbi.
- ¹⁵ Narígat peyang
ya biyág daya napubri,
ngamay árig magsay-am peyang
ya tolai nga maganggam.
- ¹⁶ Napì-piya ya napubri
nga pàgan na nge APU,
ngamay ya nabànáng
nga pabeg problema ya atán.
- ¹⁷ Ay napì-piya ngala
ya magsida ka pabeg tagilpa
nga atán agpipininya,
ngamay ya magsida
ka pabeg karni
nga magka-kagúra.
- ¹⁸ Ya tolai
nga nakà-kàrungat
ya panggayatán
naya sasáwad,
ngamay daya nasulit
makarungat
ay aggída ya magiwád.
- ¹⁹ Narìman ya dálen
daya nasadut,
ngamay naláwa
ya dálen daya namáru.
- ²⁰ Paanggamman

naya nasírib nga an-anà
ya ama na.

Ngamay daya ang-ang
ay irupát da daya ina da.

²¹ Paganggammán
daya áwan uray
ya nadakè
nga kuk-kuwaan da,
ngamay ya nasírib
ay ya napiya ngala
ya kuwaan na.

²² Nadakè
ya pagtungpálan
daya pal-palánu
nu áwan ya mangisúru,
ngamay napiya
ya pagtungálan da
nu adu ya mangisúru.

²³ Makapaanggam
ya mepàpànung nga sungbát,
se napiya tutu wala
nu mepakustu ki mà-màwa
ya sungbát ta.

²⁴ Ya makidde ka napiya
nga biy-biyág
ya sur-surután
daya nasirib,
ta senu malisiyán da
ya pakatayán da.

²⁵ Rabbaan ne APU
ya balay naya napangas,
ngamay kapiyánan na
ya panda naya lusà
naya búkud da babay.

²⁶ Lùsawan tutu wala ne APU
ya lamlammat daya nadakè,
ngamay paganggammán na
daya makag-kagi nga napiya.

- ²⁷ Daya naágum ki bànáng
nga gayát ki nadakè,
ay riribù ya idde da
kadaya akkobung da,
ngamay adaddu biyág
daya maddi ki pasùsù.
- ²⁸ Panunútan pikam
naya namáru nga tolay
ya sungbát na,
se na la kagiyan,
ngamay daya nadakè a tolay
ay nadakè daya kag-kagiyan da,
ta tagasung-sungbát da ngala.
- ²⁹ Gínán ne APU
ya karárag daya tolay
nga namáru,
ngamay akkan na
tangtangyaw
daya nadakè a tolay.
- ³⁰ Makapaanggam
ya makekesam nga murang,
se makapapiya ki rìna
ya dámag nga napiya.
- ³¹ Mebílang ka nasírib
ya tolay nga maggìna
ki napiya nga tul-tuldu.
- ³² Ngamay daya maddi manggìna
ki sursúru kaggída,
ay áwan da ammatag
ki baggi da,
ngamay daya maggìna ki tuldu
ay sumírib da.
- ³³ Makapasírib nga sur-súru
ya angngipatag ke APU.
Ay mangidde ka dáyaw
ya panagpakumbaba.

16¹ Ya toláya ya maglamlammat

ki palánu na,
ngamay e APU ya makammu
ki pagtungpálan na.

² Mabalín nga napiya
ki agsisíngan ta
kadaya ngámin
nga kuk-kuwaan ta,
ngamay e APU
ay ammu na
ya panggáap ta.

³ Ipindu mu ke APU
daya ngámingámin
nga asikkuwaan mu,
ta senu napiya
ya pagtungpálan
daya pal-palánu mu.

⁴ Atán pagtungpálan
daya ngámin pinarsuwa
ne APU.

Oray daya nadakè a toláya,
ay pannakatáy
ya pagtungpálan da.

⁵ Kagúra ne APU
daya ngámin nga napangátu.
Mapánis da tutu wala
nga áwan puspús.

⁶ Gapu ki napikkilan
se akkan mabuy-búyaw
nga angngurug,

ay mapakawan daya bas-básul,
ay se malisiyán ya nadakè
gapu ki angngipatag ke APU.

⁷ Nu maanggamman ne APU
kadaya kuk-kuwaan da toláya,
oray daya kalínga da
ay makikappiya da kaggída.

- ⁸ Napì-piya ya bittè
nga gayát ki napiya,
ngamay iya adu
nga gayát ki nadakè.
- ⁹ Mabalín nga ikaw
ya magpalánu,
ngamay e APU
ya mangiturung
kadaya kuwaan mu.
- ¹⁰ Gayát ke APU
daya kag-kagiyan na ári.
Nalintag
ya angkuwes na.
- ¹¹ Piyán ne APU
nga kustu daya ikkikílu
se daya iggugukud.
Aggína ya nangigayát
kadayán na kuk-kuwaan.
- ¹² Lùsawan da àári
daya mangwa ka nadakè,
ta ya kinalintag
ya mamairut
ki angngituráy da.
- ¹³ Pagangammán na ári
daya mangikagi ki kurug,
se pàgan na
daya mangikagi ki kustu.
- ¹⁴ Nu nalùsaw ya ári,
ay minnanama nga atán matay,
ngamay mabalín nga maanannay
naya nasírib.
- ¹⁵ Makidde ka biyág
ya namara nga murang na ári,
se ya agkallà na
ay árig na ya munna nga udán
ki agdagun na.
- ¹⁶ Napí-piya nga adayyu
ya kinasirib se panangammu

may daya silber se balitù.

¹⁷ Ya dálen daya namáru
ay aliliyan na ya nadakè.
Daya naannád ki kabiy-biyág da
ay malisiyán da ya pakatayán da.

¹⁸ Ya agpangpangátu
ay magtungpál
ki pannakadadál,
se daya daya natangsit
ay merungsap da
nga mebaba.

¹⁹ Ay napì-piya
ya napakumbaba
nga kabulun daya napubri,
may ya makiuwár
ki naarisamsám
daya napangátu.

²⁰ Pumiya ya kabiy-biyág
daya mangikur-kurug
ki napiya nga sur-súru,
ay se maganggam
daya magpiyár ke APU.

²¹ Ya nasírib
nga maglamlammat
ay aggína
ya nalaing mangáwat,
ay se makaayúyut
ya napiya nga panaggun-úni.

²² Ya kinasírib
ay árig na
ya gabbuwà na biyág
ki tolai ya nasírib,
ngamay ya kinaang-ang
daya ang-ang
ya bátug kapanísan da.

²³ Naannád magúni
daya nasírib
ki panagpanúnut da,

ay se makaayúyut da
kadaya kag-kagiyan da.

²⁴ Nagánas pak-pakilamtan
daya napiya nga un-úni,
ummán ki dangir naya digu álig
nga makapabílag ki baggi.

²⁵ Atán ya dálen
nga ummán ka napiya,
ngamay pannakatay gáyam
ya pagtungpálan na.

²⁶ Gapu ki makkán,
ay magpaggus magubra
ya tolay.

Ya bisin
ya mangipàrob kaggída.

²⁷ Pal-palanuwan peyang
daya nadakè a tolay
nu nágan na nga nadakè
ya kuwaan da
ki kasittolay da,

ay oray ya aggun-úni da
ay ummán ki nagatang nga apuy.

²⁸ Ya nadakè a tolay
ya mamagsasáwad kada tolay,
ay se ya magsam-samemet
ya mamagkakagúra
kadaya magkokopun.

²⁹ Ya naranggas nga tolay
ay ipar-parut na
daya kasittolay na
ki pakadadálán da.

³⁰ Taronám ya tolay
nga makesam
se magkimyat kikaw
ta atán lamlamtan da
nga nadakè.

³¹ Ya pusà a abù
ay árig sagápaw

na kinadáyaw,
nga nagungguna
gapu ki nalintag
nga kabiya-biyág.

³² Napì-piya ya toláy
nga naánus,
may iya toláy nga nabílag.

Ay napì-piya ya toláy
nga madurayán na
ya rungat na,
may iya toláy
nga abáan naya isa nga íli.

³³ Dàta ya magdisiyon
ki kuwaan ta,
ngamay e Dios ngala
ya makammu ki pagbalinán na.

17¹ Napì-piya ya mangilabban

nga natalna ya panunut,
may iya say-am ki balay
nga napnu ka riribù.
² Ya nasírib nga asassu
ay iturayán na
ya an-anà na ámo na
nga mangiap-appat ki ama na,
ay se aggína ya mepagtáwid
kadaya sanikuwa na ámo na.

³ Melúnag ya balitù
se ya silber ki apuy
ta senu mapabeg da,
ngamay masingan ne APU
nu nadalus sin
ya púsú na toláy.

⁴ Gínán naya nadakè nga toláy
daya nadakè a sam-samemet,
ay se gínán pe

naya magbus-busid
ya busid nga bàbàrán.

⁵ Daya mangigalà kadaya napubri
ay bíláng insultuwan da nge Dios
nga namarsuwa kaggída.

Mapánis daya toláy
nga pagangammán da
ya kaparigátan na kasittoláy da.

⁶ Pagkidáyaw daya làlakáy
daya apúku da,
ay umman pe pagkidáyaw
daya annánà daya mannákam da.

⁷ Akkan ta magína
ya napiya nga panaggun-úni
kadaya ang-ang,
ay páda na pe
akkan rumbang ya magbusid
kadaya nadaag nga toláy.

⁸ Ya pasùsù
ay ummán ka madyik
kadaya mangwa kiyán;
màwa da ngámin
ya piyán da kuwaan.

⁹ Mamairut ki agkopun
ya ammakawan
ki básul na isa toláy,
ngamay madadál ya agkopun
nu akkan ta kaligpanán
ya básul na.

¹⁰ Adu wala ya masuruwán
naya makaaw-áwat nga toláy
ki isa nga tuldu,
may iya masuruwán
naya ang-ang
ki magatut nga báut.

¹¹ Magribilde kadaya agtuturáy
ya piyán kuwaan
daya nadakè a toláy,

ngamay ya naranggas nga toláy
ya mepàrob nga mamánis kaggída.

¹² Ay napì-piya ngala
nga mesabat ta
ya ber nga netálaw da
ya urbun na

may iya mangamomán
ki ang-ang nga madama
nga mangwa ka nadakè.

¹³ Ya toláy
nga nadakè ya isupápà na
ki napiya,
ay pulus nga akkan
umawan ya kinadakè
ki balay na.

¹⁴ Ya mangigayát ki sasáwad
ay ummán ka mangibruweng
ki tambà;
ay túya kuspan mu win
ki akkan na pikam inanggayát.

¹⁵ Awan dúma
naya pumane ki toláy
nga nangwa ki nadakè
se ya mamánis ki toláy
nga nangwa ki napiya.

Sangapáda
nga lùsawan ne APU da.

¹⁶ Awan sir-sirbi
ya aggastu naya ang-ang
ki aggiskul na,
ta áwan na nga uray
nga makasur-súru.

¹⁷ Ipassingan peyang
naya isa nga opun
ya amminya na.

Daya wawwági
ya sumeng
nu atán pakarigátan.

- ¹⁸ Kina-ang-ang ya magkari
nga ikaw ya makammu
ki útáng na karúba mu.
- ¹⁹ Ya maminya
nga mangwa ki nadakè,
ay piyán na ya sasáwad.
Ya tolai nga napangas,
ay ríri ya sap-sapúlan na.
- ²⁰ Awan nala ipippiya
naya biyág naya tolai
nga nadakè panaglamlammat na,
ay ya nadakè ya aggun-úni na
ay áwan na namnamáan
nu di ya pagdàsán na. q1 ²¹ Pabeg nga pannakit
se riribù ya lak-áman
naya isa nga ama
nga nakapútut ka ang-ang.
- ²² Arig napiya nga ágas
ya napiya peyang
nga panaggur-uray,
may pagkapsútan nitta
ya nadakè peyang nga ur-uray.
- ²³ Daya nadakè a guwes,
ay alà da ya pasùsù,
ay túya akkan nin mepákat
ya kurug lintag.
- ²⁴ Ya kinasírib
ya sap-sapúlan naya nasírib,
ngamay magal-aliwagwag
ya panúnut
naya umang-ang-ang.
- ²⁵ Daya ang-ang-ang nga an-anà,
ay pannakit se riribù
ya idde da
kadaya mannákam da.
- ²⁶ Akkan rumbang
nga multáan ya tolai
nga áwan bas-básul,

ay ummán pe
akkan rumbang
nga mapánis ya toláy
gapu ki kinamáru na.
²⁷ Akkan magbur-buranaw
ya toláy nga mannakaáwat,
ay nasírìb ya toláy
nga magáput na ya uray na.
²⁸ Ummán ka nasírìb
ya ang-ang
nu maging-inggap ngala.

Pagarup da toláy
nga nalaing
nu akkan da tagge
nga magun-úni.

18¹ Ya toláy nga pì-piyán na

ya magas-asissa,
ay ya baggi na ngala
ya lamlamtan na;
paásan na
ya napiya
ki lammat da duddúma.
² Akkan piyán panunútan
naya ang-ang ya mà-màwa;
nu di tittu ya mangikagi
ki panúnut na kampela ngin nin
ya piyán na.
³ Nu mangwa ka ki nadakè,
irupat daka da toláy.
Iap-appat daka da toláy
nu mippà ya dáyaw mu.
⁴ Mabalin makapasírìb
daya kagiyan na toláy;
ummán ki gabbuwà
nga maggaayát ki adallam

- nga umaluweg.
- ⁵ Akkan rumbang
nga paneyán ta ya nakabásul;
ay ummán pe
nga akkan rumbang
nga akkan ta idde
ya kalintaggán
naya áwan bas-básul.
- ⁶ Ya ang-ang
nga makisuw-suway
ay sap-sapúlan na
ya pakabaútán na.
- ⁷ Ya aggun-úni naya ang-ang
ya pakadadálán na,
ta ittu daya pakatiliwán na.
- ⁸ Ummán ka namit nga makkan
ya kag-kagiyan naya nasamemet,
pà-pàgan tada nga talnan!
- ⁹ Magkámungayan
ya tolai ya nasadut
se ya tolai nga magdadál.
- ¹⁰ E APU
ya akigduán
daya namáru,
ay áwan da nga
kaan-anuwan.
- ¹¹ Pagtalga day nabànáng
ya kinabànáng da;
dálín da nu ittu
ya makigdù kaggída.
- ¹² Pannakadadál
ya tungpál daya napangátu,
ngamay rispítar ya midde
kadaya napakumbaba.
- ¹³ Ang-ang se nakap-appat
ya tolai nga tagasung-sungbát tala
nga akkan pikam nanggína.
- ¹⁴ Ya amminya ta

nga magbiyág
ya mamagturad kadàta
nu magatakit ta,
ngamay nu mippà yán
ay áwan ta pe yin
nga namnáma.

¹⁵ Ya nasírìb nga tolay,
ay piyán na
ya makasur-súru,
piyán na pikam
nga umadu ya ammu na.

¹⁶ Nu piyán mu adanniyan
ya nangátu nga tolay,
rigalowám.

¹⁷ Nu atán darum,
ummán ka kurug ngámin
ya kagiyan naya munna
nga magúni,
panda ki aggúni pe yin
naya kakásu na.

¹⁸ Mabalín nga marisut
ya ríri daya duwa
nga nangátu wa tolay,
nu pagbibinnunútan
da ngala ngin.

¹⁹ Nasù-sulit adanniyan
ya natakitán na opun,
may iya lumnà ki íli
nga naabut ki darupírip;
ta ya sasáwad
ay ummán ki naligda
nga gitap na ruwángan na íli
akkan ta makalnà.

²⁰ Lak-áman na tolay
ya búnga daya kag-kagiyan na,
ay se ittu ya ibtug na.

²¹ Pakatayán onu pakabiyágan na
isa nga tolay

daya kag-kagiyan na,
aggína kampela ngin nin
ya maglak-ám
ki bátug búnga daya
bal-balítan na.

²² Ya laláki nga makasmà
ka napiya nga atáwa na,
ay bíláng nakadukà
ka napiya nga bánag;
pagkallà ne APU yán kaggína.

²³ Makim-imallà daya napubri
nu magúni da,
ngamay daya nabànéng
ay nangátu
ya agsung-sungbát da.

²⁴ Atán da toláy
nga magpamaráng nga opun,
ngamay ya kurug opun
ay adanni kadàta
may iya wagi ta.

19¹ Napi-piya ya napubri

nga nadalus ya kabiy-biyág na,
may ya magbus-busid
nga umang-ang-ang.

² Akkan napiya
ya nagagat ngala
nga akkan magpan-panúnut,
ay se adu kasabágan
naya mabur-burung.

³ Dadàlan da toláy
ya baggi da
kampela ngin nin
gapu kadaya nadakè
nga kukuwaan da,
ay se yala nge APU

ya panangiyán da.

⁴ Nalapat makaayúyut
daya nabànéng
ka adu wa opun da,
ngamay nalapat
maawanán ka opun
daya napubri.

⁵ Akkan makalísi
ki kapanísán na
ya tistígu nga magbuta-butal,
ay ummán pe ya magbus-busid,
akkan pe makalísi.

⁶ Adu ya maminya
nga pàgan
naya naparon na tolai da,
ay se adu ya mangagi
nga opun da
ya tolai ya nagagat
nga mangidde ka pagkallà.

⁷ Ya napubri
ay akkan da pagan-anu
oray daya wawwagi na;
ay tú na nád agpà
daya opun na ngala.

⁸ Baggim ya masengám,
nu adálan mu
daya ngamin nga mabalin mu
nga sur-suruwan;
ay se pumiya
ya kabiy-biyag mu
nu akkam kaligpanán
daya nasur-suruwám.

⁹ Akkan makalísi
ki kapanísán na
ya magtistígu
ki akkan kurug,
ay kurug gala mapánis pe
daya magbus-busid.

¹⁰ Akkan rumbang
nga biyág nabànéng
ya panagbiyag daya ang-ang.

Ay natù-turù
nga akkan rumbang
nga iturayán naya asassu
ya ap-apu.

¹¹ Akkan nalà-lapat
nga malùsaw
daya makaaw-áwat,
ay se pakedayáwan da
ya ammakawan da
ki básul da duddúma.

¹² Mearig ki úngug na láyon
ya rungat na isa nga ári,
ngamay ya agkallà na
ay ummán ki dirmun
kadaya kaddat.

¹³ Pagrigátán na ama
ya ang-ang nga an-anà,
ay se ya nasáwad
nga atáwa nga babay,
ay árig ki túdu
nu magudán
nga magpat-pattà.

¹⁴ Mabalín nga tawídan
na isa nga toláy
ya balay se ya bànáng
daya mannákam na,
ngamay e APU ngala
ya makidde kaggina
ki nasírìb nga babay
nga atawa na.

¹⁵ Nalapat matalà
daya nasadut,
may mabis-bisinán da
gapu ki sadut da.

¹⁶ Adaddu ya biyág

daya mangikurug
kadaya bil-bilin ne Dios,
ngamay matay
daya akkan mangikurug.

¹⁷ Nu mangidde ta
kadaya napubri,
ay bílang pautángan ta
nge APU,
ay aggína ya magbáyad kadàta.

¹⁸ Disiplináam
daya annanà mu
ki atán namnámam
nga masuruwán da.

Akkan muda bay-án
nga mameyag ki pagdàsán da.

¹⁹ Bay-ám
ya makar-arungat
nga toláya nga magsagába
kiya kapanísán na,
ta nu akkan
ay pauli-ulis mu nga sengán.

²⁰ Manggìna ka
nu makagiyánan ka
se maganggam ka
nu matulduwán ka
ta senu kiya sumar-sarunu
nga al-algaw ay sumírib ka.

²¹ Mabalín nga adu
daya pal-palánu da toláya,
ngamay ya pagayatán ne APU
kammala ya matungpál.

²² Nakap-appat
daya naágum nga toláya;
napì-piya ngala
ya napubri
may iya magbus-busid.

²³ Adaddu ya biyág ta
nu ipatag ta nge APU,

se natalgad ta
se áwan ta kaan-anuwan.

²⁴ Atán daya tolày
nga napalotan ya sadut da,
nelulumlum min
ya íma da ki pinggan,
may akkan da pikam mala metúbu
ya kanan da ki mútung da.

²⁵ Masuruwan
ya umang-ang-ang
nu masingan na nga mapánis
ya marammáas;
makasur-súru pikam
ya nasírib
nu matulduwán.

²⁶ Maniap-appat se mangilalais
ya an-anà
nga magraw-rawat ki ama na
se mamatálaw ki ina na.

²⁷ An-anà ku,
nu kuspan mu ya magsur-súru,
maligpanán mu pe yin
datu naádal mu.

²⁸ Ya tistígu nga magbus-busid
ay paásan na
ya kinalintag;
pà-pàgan daya nadakè a tolày
ya nadakè.

²⁹ Id-idaggán daya marammáas
ya kapanís da,
daya ang-ang ya kasaplit da.

20¹ Pagbalinan na básì ya tolày

ka napágat se darasúdu.

Kinaang-ang
ya maginglaw.

² Nakapappanansing
ya rungat naya ári,
nga ummán ki úngug na láyon.

Magpattal

ya mamar-parrungat ki ári.

³ Pàgan daya ang-ang
ya makisáwad,
ngamay umadayyu ki ríri
daya nadáyaw nga tolai.

⁴ Akkan magarádu
ya nasadut nga tolai
oray ki pinaggaarádu.

Ay nu aggagáni yin
ay áwan na nga ganiyan.

⁵ Naunag
ya lamlammat na tolai,
ummán ki bubun
nga adallam,
ngamay annung ilawán
na tolai nga nasírib.

⁶ Adu ya manguna
nga mapiyár da,
ngamay nasulit ya makasmà
oray isa ngala kaggída.

⁷ Maganggam daya annanà
nu namáru se nalintag
ya ama da.

⁸ Nu magtugaw
nga mangkuwes ya ári
ay áwan ya nadakè
nga melingad kaggína.

⁹ Awan oray iinna
ya makekagi nga nadalus kurug
ya kunsinsiya na,
se áwan na ngin na bas-básul?

¹⁰ Kagúra ne Apu
daya magusár
kadaya akkan kustu

- nga ikkikílu se iggugukud.
- ¹¹ Ay oray daya an-anà
ay mepassingan
ya kinatutolay da
kadaya kuk-kuwaan da.
Makagi ta nu namáru da
se nadalus ya uray da.
- ¹² Niddán nitta ne Apu
ka mata nga makasingan
se ka talínga nga makagìna.
- ¹³ Pumubri ka
nu pabegam ya matúdug.
Akkan ka maawanán
nu maggagat ka.
- ¹⁴ Magríri ya gumátang
ki ngína naya gatáangan na,
ngamay nu mawe yin,
ay pagkidáyaw na
ya laing na nga tumáwar
ki ginátang na.
- ¹⁵ Napà-patag
ya úni daya nalaing,
may ya balitù
se daya ar-arítus.
- ¹⁶ Nu iinna ya
umang-ang-ang tutu wala
nga mangikari
nga aggína ya magbáyad
ki utáangan na isa nga agtangeli,
ay masapul nga ibansi na
daya sannikuwa na
ta senu masigurádu
ya agbáyad na.
- ¹⁷ Mabalín nga namit
ya makkan
nga nálà mu ki suwitik,
ngamay akkan mabayag,
ummán ka ka nangitàmul

ki ginat.

¹⁸ Napiya ya pagbalinán
naya palánu
nu manggìna ta
ki napiya nga tul-tuldu.
Tuya nu makigubát ka,
makisúru ka pikam
nga munna.

¹⁹ Awan sikretu
nga akkan ipalmuyád
na samemet;
túya adayyuwam
ya tolai nga nasamemet.

²⁰ Daya mangikagi ka nadakè
nga pangirupat na
kadaya mannákam na,
ay ummán ki dílag
nga matay ki kagìbattán
ya tungpál na.

²¹ Ya bànáng
nga nalàlapat tala
nga nálà,
ay akkan pà nang pagkapiyán
ki kamuddiyánan.

²² Akkan mu nán
nga ikaw ya bumálat
ki nadakè
nga kinuwa da kikaw.
Ipiyár mu ngala ke APU;
aggína ya makammu.

²³ Kagúra tutu wala ne APU
daya mangusár
kadaya ikkikílu
se iggugukud
nga atán pakultit da.

²⁴ E APU
ya makakaammu
ki pamorong ta

ki biyág ta;
ay áwan lugud toláy
ya makaáwat
ki kà-kàwaán naya biyág na.

²⁵ Akkan ka mabur-buranaw
nga magkari nga,
"Idde ku ke Dios idi,"
nan mu,

ay se nu kapiyánan mu wala
nga panunútan,
ay akkan mu gáyam
mabaal idde.

²⁶ Ammuwan naya nasírib nga ári
nu iinda daya nadakè,
ay se nada tutu wala panísan,
ay akkan nada nga kallakkán.

²⁷ Niddán nitta ne APU
ka kunsinsiya
nga ittu ya
mangipakammu kadàtada
kadaya atán ki panúnot
se uray tada;

ay áwan ta nga metuláyaw
ki baggi ta.

²⁸ Mabayág ki agturáy na
ya ári nga maramminya,
nalintag se mamáru

²⁹ Ya pagpiyán daya nabagu
ay ya bílag da,
ngamay ya sírib
daya nanákam min
ya pakidayáwan da.

³⁰ Ya nasamnga nga báut
ya makippà ki nadakè
a kuk-kuwaan tada,
ay se ya saplit
ya mangpappiya
kiya agpan-panúnut tada.

21¹ Itur-turung ne APU

ya panúnut na ári,
nga ummán ki angngiturung na
ki magáyus na awweg.

² Mabalín nga napiya
ya isissingan na tolay
kadaya ngámin na kuk-kuwaan na,
ngamay e APU ngala
ya makammu
ki kurug panggap na.

³ Napà-patag ke APU
ya angwa ta
ki napiya se nalintag,
may iya
dátun ta kaggína.

⁴ Daya maragbásul
ay panagpang-pangátu
se agpas-pasindáyaw
ya mangitur-turung kaggída.

⁵ Ya agpalánu daya nagagat
ya makapowad
ka adu kadaya kasapúlan da,
ngamay daya mabur-burung
kadaya kuwaan da
ay magkur-kúrang da.

⁶ Ya bànáng
nga nálà ki panagbusid
ay ummán ki angap
nga makaru magaligsap,
se árig kàrung na pannakatay.

⁷ Matay daya nadake nga tolay
gapu ki kinaranggas da
kampela ngin nin,
áta akkan da piyán kuwaan
ya nalintag.

- ⁸ Nakíwal ya dálen
 daya maragbásul,
ngamay napiya
 ya kuk-kuwaan
 daya nalintag.
- ⁹ Napì-piya ya mag-agyán
 ki otun na balay,
may iya makikobung
 ki naríri nga atáwa
 nga babay.
- ¹⁰ Pabeg mangwa ki nadakè
 ya piyán kuwaan
 daya nadakè ng tolay;
áwan pulus
 ya agkallà da
 ki kasittolay da.
- ¹¹ Nu mapánis ya marammáas,
 oray pikam ya áwan ammu
 ay makasur-súru.
Nu kagiyánam ya nasírib,
 natù-turù a sumírib.
- ¹² Ammu naya nalintag nga Dios
 ya mà-màwa kadaya babalay
 daya nadakè nga tolay;
ay se nada iturung
 ki pakatayán da.
- ¹³ Ay nu akkan mu gínán
 ya akim-imallà
 daya napubri,
ay áwan ya makagìna kikaw
 nu ikaw win ya makiseng.
- ¹⁴ Kuspan na
 ya rungat na tolay
ya regálu nga
 nidde ki nasirù.
- ¹⁵ Nu ya kinalintag
 ya mà-màwa,
 ay maganggam

daya namaru nga tolay,
ngamay magpannakit
daya nadakè nga tolay.
16 Ya tolay nga summiyási
ki napiya nga panaglam-lammat,
ay pannakatay
ya pagtungpálan na.
17 Daya tolay
nga pabeg gan-gánas ngala
ya piyán da,
ay pumubri da.
Akkan pe bumánang
daya pabeg namit
nga akakkanan
se árà ya pà-pàgan da.
18 Sagabáan kammin
daya nadakè nga tolay
ya rígat nga kuwaan da
kada ya namáru nga tolay.
19 Napì-piya ngala ngin
ya magyán ki ir-ir-er
may ya makikobung
ki narungat se naríri
nga atáwa nga babay.
20 Daggay ki balay
daya nasírib nga tolay
daya masap-sápul da,
ngamay daya umang-ang-ang
ay kar-karuwan da amminan
daya màluwán da.
21 Nu nakallà se nindù ka,
ay adaddu ya panagbiyág mu,
se rispitaran daka da tolay.
22 Ya nasírib nga ap-apu suldádu,
ay annung na rautan
ya íli nga guwar-guwardiyáan
daya narungat nga suldádu.
Rabbaan na

- ya pagtalgad da
nga nalgda
nga aglingdán da.
- ²³ Adayyu ka ki riribù
nu annadán mu
daya kag-kagiyan mu.
- ²⁴ Ya tol原因 nga marammáas
ay napangátu se nakidáyaw,
ay se natangsit.
- ²⁵ Ya nasadut nga tol原因
ay maddi magubra;
Ya ilug na nga makálà
kadaya piyán na
ya mamatay kammin
kaggína.
- ²⁶ Ittu na la peyang lamlamtan
daya piyán na nga alà.
Ngamay daya námáru
ay naparon da mangidde,
áwan da nga kengán.
- ²⁷ Lùsawan tutu wala ne APU
ya dátun daya nadake nga tol原因,
nangruna nu nadakè
ya panggap da.
- ²⁸ Akkan da kurugan
ya tistígu naya magbus-busid,
ngámay ipatag da
ya tistígu naya tol原因
nga kapiyánan na lamlamtan
daya mà-màwa.
- ²⁹ Ya nadakè a tol原因
ay magpìduman
se magpamarang
nga namáru,
ngamay ya namáru
ay kapiyánan na panunútan
daya kuk-kuwaan na.
- ³⁰ Oray nganna nga sírib,

se nganna nga laing
se pannakaáwat toláy,
ay áwan da sir-sirbi
ki àráng ne APU.

³¹ Annung ta isagána
daya kabalyu
para ki gubát,
ngamay akkan ta mangábà
nu akkan nitta pangabáan
ne APU.

22¹ Napì-piya

ya nadáyaw nga ngágan
may ya kinabànáng,
ay se napà-patag
ya marispitár
may daya silber se balitù.

² Ya pagpadáan
daya nabànáng
se daya napubri,
ay sangapáda da
nga pinarsuwa ne APU.

³ Masingan na nalaing
ya umbet nga didigra
ay adayyuwan na,
ngamay ya toláy
nga akkan magpan-panúnut
ay saptan na,
ay ittu ya pagrigátan na.

⁴ Ya supápà
kiya managgansing ke APU
se napakumbaba,
ay kinabànáng, dáyaw,
se adaddu nga biyág.

⁵ Adu da palab-ug
se kà-rung

kiya dálen
daya nadakè a tolay.
Nu pàgan mu ya baggi mu,
adayyuwán mu
dayán na tolay.
⁶ Isurum kadaya annánà
ya kustu nga surútan da;
Ay nu abay da ngin
ay akkan da nga kaligpanán.
⁷ Iturayán da nabà nang
daya napubri.
Nu umútang ka,
ay bátug asassu naka
ya nangutá ngan mu.
⁸ Daya mangwa
ki akkan nalintag,
ay magtungpál da
ki nadakè,
ay áwan sir-sirbi yin
ya akarungat da.
⁹ Kalakkán ne Dios
daya naparon,
ta ibíngay da
daya napubri
kadaya kanan da.
¹⁰ Pataláwam ya marammáas,
ay umawan pe ya sasáwad,
se makusap pe ya ríri,
se aggi-ininsultu.
¹¹ Daya nadalus sa púsu,
se namáru ki aggun-úni da,
oray ya ári
ay opun da.
¹² Tag-tagasinnán ne APU
ya tolay nga mannakaáwat,
ngamay pagbalinan na
ka áwan sir-sirbi
ya palánu daya magbus-busid.

¹³ Ya nasadut nga toláy
ay maddi lumawan ki baláy.

Pambár na nga
atán ya láyon ki lasi,
onu get patayan da
ki dálen.

¹⁴ Arig palab-ug
ya aggun-úni
naya makidal-daládag
nga babay.

Mepisù kiyán
daya lùsawan ne APU.

¹⁵ Gángay mangwa
daya annánà
ka linullúku,
ngamay ya bá-ut
ya mangisúru kaggída
nga mangwa ka napiya.

¹⁶ Kultítan mu mán
daya napubri
ta senu bumánáng ka,
onu iddán mu
daya nabánáng,
ay páda na ngala
nga pumubri ka.

Daya Nainsiríban nga Makagkagi

¹⁷ Tu idi ya kagiyan na nasírib:

Manggina ka
se gínán mu
daya kagiyan ku,
se adálan mu
daya itù-tùgud ku;

¹⁸ ta maanggammán ka
nu dam-damdammán muda,
se annung mu pe
nga ibàbàbán da.

- ¹⁹ Piyán ku
nga magpiyár ka ke Apu,
ay tuya gapu na nga
kagiyan ku dedi kikaw
kidi na ngin.
- ²⁰ Atán tallu púlu
nga makag-kagi
nga nesurát ku win
para kikaw.
- Ittu daya mamasírib
se magtuldu kikaw,
- ²¹ se mangipakammu
kiya kurug se ya kustu,
ta senu nu mebon ka
ay ammu mu ya kurug se kustu,
ay ittu dayán daya ikagi mu
kiya nangibon kikaw.
- ²² Akkan mu gundawáyan
daya napubri
gapu wala ta annung mu,
se akkan mu pal-palakkan
daya áwan mabà-baal
nga nedarum.
- ²³ Ata igdù ne APU da
ki paglintaggán da,
ay se alà ne APU
ya kuw-kuwa
daya nagtákaw kaggída,
ay oray ya biyág da.
- ²⁴ Akkan ka makikopun
kadaya toláy
nga nalàlapat makarungat,
se nalà-lapat malùsaw.
- ²⁵ Ta get tala
nu masur-suruwam
ya gangay da,
ay magbalin ka nga
ummán kaggída.

- ²⁶ Akkan ka magkari
nga ikaw ya magbáyad
ki útáng na sabáli.
- ²⁷ Nu akkan mu mabayádan,
ay get alá da
oray pikam ya idda mu.
- ²⁸ Akkan mu ikalit
ya nunna nga muhon
nga nippay datu apu-apu nu.
- ²⁹ Sinnan mu daya toláy
nga nalaing ki ubra da.
Magsirbi da ki ári,
akkan panda ngala na toláy
ya sirbiyán da.

23¹ Nu naayabán ka

- nga mepangán
ki isa nga agturáy,
akkan mu kaligpanán
nu inna ya kadungu mu.
- ² Nu náraw ka nga mangán,
ay an-annungan mu wala.
- ³ Akkan mu agúman
daya namit nga akakkanan
naya agturáy,
ta get tala nu
til-tiliwan naka ngala.
- ⁴ Akkan ka makiránud
nga magpabánang.
Nasírib ka
nu akkan mu
kuwaan yán.
- ⁵ Ta mabalin
nga sisinnan mu kídi pikam,
ay se mu la pagkilát
nga umawan,

nga ummán ki karabúngan
nga tumáyù ka ngúdu.

⁶ Akkan ka mepang-pangán
kada natarin,
se akkan mu kelugan
daya akakkanan da;

⁷ ta ittu dala sin-sinnan
ya gastu da.

"Ara mangán ka ngala" nán da,
ngamay pangun-kuna da ngala.

⁸ Iotam ya bitti
nga kinnán mu;
sáyang ngala
datu kinag-kagi mu
nga nammatag kaggína.

⁹ Akkam ipagína
ki isa nga ang-ang
daya napiya
nga kag-kagiyam
ta paásan na ngala
dayán na kagiyam.

¹⁰ Akkan mu ikalit
ya napadán
nga muhon na lusà,
onu sakupan mu
ya lusà daya ulila,

¹¹ ta mannakabalin
ya mangig-igdù kaggída,
ay aggína ya kalabán mu.

¹² Ipas-pasnà mu
ki uray mu
ya napiya nga sur-súru,
se ginán mu
daya napiya
nga makag-kagi.

¹³ Akkan mu kengán
nga disiplináan
daya annánà mu;

akkan da nga ipatay
ya báut.

¹⁴ Ya kurug na
ay kiya agbáut mu kaggída,
ay mesalákan muda
ki pannakatay da
ka áwan panda.

¹⁵ Annanà ku,
nu nasírib ka
ki agpanúnut mu,
ay maanggammán nà
tutu wala pe.

¹⁶ Maanggammán nà
tutu wala
nu magìna ku
nga napiya
daya kag-kagiyan mu.

¹⁷ Akkan mu assílan
daya maragbásul,
nu di mu itul-túluy
ngala ya angngipatag mu
ke APU.

¹⁸ Nu ummán kiyán
ya kuwaan mu,
ay minnanáma
nga napiya
ya masangwánan mu.

¹⁹ Manggìna ka,
an-anà ku;
magsírib ka
se lamlamtam
nga kappiyánan
ya panagbiyág mu.

²⁰ Akkan ka mebul-bulun
kadaya maragging-inglaw
onu kadaya maglin-linát.

²¹ Ta magbalin nga napubri
daya maragging-inglaw

se daya maglin-linát,
ay se nìnis
ya pagbádu da
gapu ki pabeg matúdug
ya kuk-kuwaan da.

²² Ikurug mu nge ama mu
nga makin pútut kikaw,
se akkan mu wa di ipang-pángag
ya ina mu nu bà-kakat tin.

²³ Nu mepanggap
ki kinakurug, kinasírib,
napiya nga sur-súru,
se pannakaáwat,
ay paggastuwán muda
senu magun-ud muda;
napatag dayán,
túya akkan muda iláku.

²⁴ Maganggam pà nang
ya ama naya namáru
nga an-anà.

Annung na ya makin an-anà
nga pagkidáyaw
ya nasírib
nga an-anà na.

²⁵ Paanggammam
daya maganà kikaw;
magpatag din
ya inam
nga nangianà kikaw.

²⁶ Annanà ku,
akkan mu kal-kaligpanan
daya kag-kagiyan ku,
se taldam mala
ya kabiy-biyág ku.

²⁷ Arig palab-og
daya púta
se daya nadakè a babbay.

²⁸ Ummán da ki tirung

nga mangitanab
kadaya ayuyútan da;
ay gapu kaggída
ay umadu-adu
daya lalláki
nga manaládag.

²⁹ Sinnan mu
nu iinda nga tolay
daya kal-allà,
daya magpannakit,
daya adu problema,
daya naríri,
se daya matal-talíngu
nga áwan gapu-gapu.

Sinnan mu nu iinda
daya dag-daggáng nga mata.

³⁰ Aggída daya tolay
nga malawagán
nga maggiínum;
pà-pàgan da
daya nagbal-baláki
nga kalási àrà.

³¹ Akkan mu kelugan
ya àrà nga dag-daggáng,
se nalitaw sisinnan ki básu,
se ummán ka namit talnan.

³² Kiya láwa na,
ummán ka ka natugkaw
na nadíta nga idaw.

³³ Pan-panda ngala
daya mas-asingan mu,
se atán da ngámin nadakè
nga umbet ki panúnut mu,
se pan-panda ngala
daya bal-balitán mu.

³⁴ Ummán ka ka
atán ki túlad bebay
nga mepalupalun

ki pà-pakirmanán mu,
se ummán ka ka
atán ki untù na láyag
na barko nga meuya-uyág.

³⁵ Nán mu, "Sinúlung dà,
may akkan nà natakitán;
pinagkur dà
may áwan ku la
nga nàmud.
Nu mimuwátan nà
ay uminum mà manin
ka mamissan.

24¹ Akkan mu assílan

daya nadake nga tolay
se akkan ka makikopun
kaggída.

² Ta pabeg magranggas
ya pan-panunútan da,
se pabeg mangriribù
ya kag-kagiyan da.

³ Gapu ki sírib da tolay,
mepasíkád da
ya balay da;
gapu ki laing da,
màwa da nga nalgida.

⁴ Gapu ki pannakaáwat da,
ay napnu daya kuw-kuwartu da
kada ng nagkangin-ngína
se napiya se nagánas
nga kuw-kuwa.

⁵ Natù-turáy daya nasírib
nga suldádu
may daya nabílag ngala;
ay ummán pe
natù-turáy

daya atán pannakaáwat
may daya nabílag.

⁶ Ta mangábà ta ngala ki gubát,
gapu ki napiya nga pal-palánu
se gapu kadaya adu wa magtuldu.

⁷ Akkan maawátan daya ang-ang
daya makag-kagi daya nasírib.

Awan da nga makagi
nu daya napatag nga bánag gin
ya pagbàbànanan.

⁸ Ya tol原因 nga nadakè peyang
ya palánu na,
ay magdin-dinnámag
nga mangriribù.

⁹ Básul ya magpalánu
ka nadakè,
ay lùsawan da tol原因
ya marammáas.

¹⁰ Nu áwan mu màwa
ki oras na riribù,
kurug nga nakapsut ka.

¹¹ Akkan ka min-induwan
nga mangilísi
kadaya tol原因
nga patayan da
oray áwan da nga bas-básul.

¹² Akkan mu nán nga,
"Akkan mi mà am-ammu,"
ta sikkaammu we Dios
nga matag-tagasíngan kikaw
kiya atán ki panúnut mu;
supapáan na daya tol原因
sigun kadaya kuk-kuwaan da.

- ¹³ An-anà ku,
mangán ka
ka digu álig ta napiya;
namit ya magpat-pattà
nga gayát ki linága na.
- ¹⁴ Ummán pe kiyán;
napiya kikaw ya kinasírib;
nu ittu ya atán kikaw
ay napiya
ya masangwánan mu.
- ¹⁵ Akkan mu palanuwan
nga takáwan
ya nalintag nga tolay
onu langkan ya balay na,
nga ummán kiya kuk-kuwaan
daya nadakè a tolay.
- ¹⁶ Ata oray nu mamin-pittu
nga mekálin daya nalintag,
ay bumángun da kammin.
Ngamay nu atán pagrigátan
daya nadakè nga tolay
ay ittu pe yin ya kaábà da.
- ¹⁷ Akkan mu pagangammán
ya kaparigátan na kalíngam,
se akkan ka magpatag
nu medùláp.
- ¹⁸ Ta ammu ne APU yán,
ay nadakè yán
ki agsisingan na;
nu mapakuna
ay akkan na ngin itúluy
nga panísan.
- ¹⁹ Akkan ka nga mariribù
gapu kadaya nadakè a tolay,
se akkan mu assílan da;
- ²⁰ ta áwan masangwánan
na nadakè nga tolay;
áwan na nga mapadatang.

²¹ An-anà ku,
ipatag mu nge APU
se ya ári.
Adayyuwán mu
daya tolai
nga magsúkir kaggída,

²² áta màtatán nala
dayán nga tolai
ki kaparigátan da.

Akkan ta malammat
nu wà ummán na nga rig-rígát
ya kuwaan ne Dios se ya ári
kaggída.

Daya duddúma pikam nga makag-kagi naya nasírib

²³ Ittu pe dedi
daya makag-kagi naya nasírib:

Akkan nga napiya
nga atán paneyan
naya mangguwes.

²⁴ Ya guwes
nga akkan mamabásul
ki maragbásul,
ay lusawan
se kaguráan da tolai.

²⁵ Ngamay ya guwes
nga mamánis
kadaya maragbásul,
ay pàgan da tolai,
ay se pumiya
ya biy-biyág na.

²⁶ Ya kurug nga sungbát,
ay ittu ya mangipassingan
ki napiya nga agkopun.

²⁷ Balinam pikam nga munna

daya ubra mu ki tálun mu,
se kala nga mangipasíkad
ka balay mu.

²⁸ Akkan mu ur-uráyan
ay magtistígu
nga mamabásul
kadaya karúba mu,
ay se akkan ka nga
magbus-busid
ka panggap kaggída.

²⁹ Akkan mu nán nga,
"Kuwaan ku pe kaggída
ya ummán kitu kinuw-kuwa
da kiyà;

Baltan kuda
kadatu kinuw-kuwa da kiyà."

³⁰ Nanalen nà ki tálun
se kaubásan na nasadut
se ang-ang nga tolay.

³¹ Narìman da
kadaya ras-rasi
se kad-kaddat.
Narba ngámin pe
ya darupírip nga abut na.

³² Pinan-panúnut ku
tu nasingan ku,
ay tú idi ya naádal ku:

³³ Matúdug ka pikam
ka bittì ala,
se magid-idda ka
ka makaru wala,
ay se magdal-dalikapkap ka
nga magimáng,

³⁴ may màtatán ka ngala
ki rígát na biyág,
nga ummán ki kàtatán mu
ki maragtákaw nu umbet,
se pagkilát mu wala

nga áwan da masap-sápul mu,
ummán ki kàtatán mu
ki sikkaarmas
nga mangraut nga suldádu.

25

Dedi pikam daya napiya nga kinag-kagi ne Solomon

¹ Ay tu dedi pikam
daya napiya nga kinagi ne Solomon,
nga inùnud se kinopiya
datu u-upisiyál natu ne Ezekias
nga ári ka Juda.

² Pakidayáwan ne Dios
daya nalingad
nga kuk-kuwaan na,
ngamay ya pakidayáwan da àári
ay ya angilaw-lawág da
kadaya mà-màwa.

³ Akkan tada malammat
ya pan-panúnut daya àári,
ta nangátu da
nga ummán ka langit,
se adallam da
nga ummán kiya bebay.

⁴ Ay nu nippà in
ya ragit na silber,
ay annung na maragbattál
nga battalan
ka isa nga aruminta.

⁵ Ay ummán pe,
nu mapatálaw
daya nadakè a magtù-tùgud
kiya ári,
ay magdin-dinnámag
ki kinalintag
ya angngituráy na.

⁶ Akkan ka nga
magpan-panin àráng ki ári,
se akkan ka makilanglangláng
kadaya nanga-ngátu nga toláy;
⁷ ta napì-piya nga makagi kikaw
kiya pagmar-marngán da nangátu
ya, "Umbet ka kod kídì na,"
may ya, "Magtálaw ka mà kiyán!"

⁸ Akkan ka magdar-darasúdu
nga magdarum
gapu ki nasingan mu;
ta nu atán magtistígu
nga nasábag ka,
ay nágan kuwaan mu win
nu meap-appat ka?
⁹ Nu atán akkan nu nga
pagkinnawátan
se iya karúba mu,
ay maglilinnawág kayu
kampe la ngin,
ay se akkan mu ipalmuyád
ya ilinga-lingad da duddúma.
¹⁰ Ta get tala
nu atán makagìna kikaw,
ay se naka iap-appat,
ay áwan pe yin ka panda
ya dáyaw mu.
¹¹ Ya úni
nga mepà-pàmmu
ya kabalikát na
ki kustu nga oras,
ay ummán ki balitù
nga atán ki aggipayán
nga silber.
¹² Napatag
nga ummán ki sangkilat
onu arítus nga balitù,

ya napiya nga tul-tuldu
nga ginán naya tolay
nga nalagpat manggina.

- ¹³ Maganásan ya apu
nga mangibon
kiya mapiyár nga bobonán na,
nga ummán kiya gánas na
nasanáng nga danum
ki katakit na sínág
ki aggagáni.
- ¹⁴ Arig ki angap se báli
nga áwan midde nga udán
ya tolay nga pagkidáyaw na
ya regalo nga nekari na nga idde
ngamay akkan na kurug nidde.
- ¹⁵ Nu atán ánus ta
se napiya nga aggun-úni,
ay mabalin ta maayúyut
ya agtúráy
se mapagngalug ta
ya nakulnit nga uray
na isa nga tolay.
- ¹⁶ Nu atán nasmà mu nga álig,
mangán ka ngala ki annung mu
ki digu na,
ta nu palotanán mu
ay madugdog ka.
- ¹⁷ Akkan mu pabegan
ya maggagáyam
ki karúbam,
ta nu molaw kikaw win,
ay lùsawan naka.
- ¹⁸ Ya magtistígu ki busid
panggap ki karúba na,
ay árig na kiya
natadam nga ampiláng
onu ippapangkur
onu nasígád nga mayán bítug.

- 19 Ya magpiyár
ki akkan mapiyár
nga toláy
nu atán riribù mu,
ay árig na kiya
magngàngat ki mawil-wilwel
nga ngípan
onu manalen
ki napiltang nga bingil.
- 20 Ya panagkansiyon
ka nagánas nga kansiyon
ki toláy nga magpannakit,
ay árig na ya làbuwán mu
ki kasiyam na,
onu siyàám ka lassam
ya bígád na.
- 21 Nu mabisin ya kalíngam,
panganam,
ay nu mawwaw,
penumam.
- 22 ta nu pakunám
ay matay ki appat na;
ummán mu ka
pinatutunán ka birgáng q2 nga nagatang,
ay supapáan naka ne APU.
- 23 Nu mapaanna
ya angidde na udán
ya báli nga gayát ka dáya,
ay ummán pe
lùsaw ya idde
naya amad-padakè
ki isa nga toláy.
- 24 Napì-piya ya mag-agyán
ki otun na balay,
may ya makikobung
ki naríri nga atáwa
nga babay.
- 25 Ya akagìna ta

ki napiya nga dámag
nga maggayát ki adayyu nga íli,
ay árig na ya nasanáng
nga danum ki toláy
nga mawwaw.

²⁶ Daya namáru nga toláy
nga tumulù kadaya nadakè,
ay árig da ya nalìbag
nga gabbuwà,
se naragit nga bubun.

²⁷ Akkan napiya
nu palotanán ta
ya mangán ka digu álig,
ay ummán pe
akkan napiya
ya magagum ta ki dáyaw. ²⁸ Nu akkan mu medurayan
ya rungat mu,
ay arig ka ki íli
nga áwan darupírip nga abut
se nalà-lapat nga rautan
daya kalínga.

26¹ Naalás nga magudán ka yelo

ki agdagun na,
onu magannag ki aggagáni.

Ay ummán pe
naalás nga padayáwan
ya ang-ang.

² Akkan ka maan-anu
oray gedán daka
nu akkan mu rabbang.
Arig na ya magkakay-káyab
nga ballit, onu sissiyodán
nga áwan pagdapúnán.

³ Ta senu mapasúrut muda,
masápul nga baútám

- ya kabalyu,
se saplitam
ya asnu;
ay ummán pe
ya ang-ang,
masapul baútam.
- ⁴ Nu sungbátam
ya saludsud da ang-ang,
ay magbalin ka pe
nga ang-ang
nga ummán kaggída.
- ⁵ Sungbátam ka inang-ang
nga sungbát
ya saludsud da ang-ang,
ta nu akkan
ay get nán da nga
nasírib da.
- ⁶ Nu ang-ang ya ibon mu
nga mangikagi ki dámag,
ay ummán mu ka pinutad
ya bingil mu,
onu magsap-sápul ka
ka pakariribúan mu.
- ⁷ Awan sir-sirbi
naya makag-kagi
nga kagiyan na ang-ang,
ummán bingil
na isa nga pílay.
- ⁸ Ya ammadáyaw
ki isa nga ang-ang,
ay árig na
ya mangigpat ka batu
ki isling.
- ⁹ Ya makag-kagi
nga kagiyan na isa nga ang-ang,
ay árig na ya rasi
ki íma naya ninglaw
nga ram-ramamán na nga ippà.

- ¹⁰ Ya apu nga manangdán
ka ang-ang onu tolay ngala
nga madama lumíwan,
ay ummán ki marammútug
nga ur-urayan na ngala
ya bumútug ki oray inna.
- ¹¹ Ya ang-ang
nga ulissan na nga kuwaan
ya linullúku nga kuk-kuwaan na,
ay ummán ki átu
nga toliyan na kammin kanan
ya neota na.
- ¹² Napì-piya ngala ya ang-ang
may ya tolay nga manguna
nga nasírib oray nu akkan.
- ¹³ Maddi lumawán ki balay
ya nasadut nga tolay.
Ya pambár na:
atán láyon ki dálen,
se atán láyon ka kalsáda.
- ¹⁴ Ya nasadut
ay magbal-baliwág gala
ki idda na,
nga ummán ki gitap,
nga maglig-ligut tala
ki bisagra.
- ¹⁵ Nelulum-lum min
ki pinggan
ya íma naya nasadut,
may akkan na málà
nga itàmul
ya kanan na.
- ¹⁶ Ipagarup na nasadut nga tolay
nga nasì-sirib may
da pittu nga lalláki
nga napiya
ya panagsung-sungbát da.
- ¹⁷ Ya makibi-biyáng

ki sasáwad da duddúma,
ay mearig ki toláy
nga mangkam
ki talínga na átu
nga atán lumíwan nala.

¹⁸⁻¹⁹ Nu kultítan mu
ya kasittolay mu
ay se mu la nán nga,
"Kisorò la tun a,"
ay árig mu ya magallut
nga magab-abun
ki makappatay nga armas.

²⁰ Matay ya apuy
nu mammin nin
ya dungsuna;
ay ummán pe
makusap ya agsasáwad
nu áwan ya mamad-padakè.

²¹ Ya úging
ay pagàngan na
ya birgáng,
ay se gumatang
ya apuy nu atán káyu;
ummán pe nga
ya naríri nga toláy
ya gapu naya sasáwad.

²² Ummán ka namit
nga akakkanan
daya kag-kagiyan
naya nasamemet;
nanámat da nga talnan.

²³ Ya napiya nga aggun-úni
nga mangilingad ki nadakè
nga panúnut,
ay árig na
ya nasilang nga dígut
naya gúsi
nga nàwa ki lusà ala.

- ²⁴ Isirù da tolày
ya lùsaw da
ki napiya
nga aggun-úni da,
ngamay angas-kasaba da ngala.
- ²⁵ Akkam kurugan
ya napiya nga aggun-úni
na kalínga,
ta adu kadayán
ya nadakè
nga ilinga-lingad na.
- ²⁶ Mabalín nga mesirù na
ya rungat naya kalínga,
may mepassingan kammala
ya kinadakè na kuk-kuwaan na.
- ²⁷ Daya magabbut ka palab-ug
nga para kada duddúma,
ay aggída kammin
ya mepalab-ug.
Daya mangipulin ka batu
ki duddúma,
aggída kammin
ya mapulinán.
- ²⁸ Ya tolày nga magbus-busid,
ay kalùsawan na
daya tolày
nga pagbus-busidán na.
Ya mangas-kasaba
ay dadàlan na daya duddúma.

27¹ Akkan mu pagkidáyaw

ya kuwaan mu kaláwa,
ta akkan mu ammu
ya màwa manggayat kídì
panda kaláwa.

- ² Bay-ám nga da sabáli tolày

onu agtangeli
ya mamadáyaw kikaw.
Akkan mu dayáwan
ya bag-baggi mu
kampe la ngin.
³ Nalangpaw ngala
daya batu se ginat
nu ipáda ta
ki kinadammat
naya riribù
kuwaan na ang-ang.
⁴ Naranggas se narawat
ya rungat,
may natù-turù
ya màwa naya ásil.
⁵ Napi-piya nga kagiyánan mu
ya isa nga toláy ki àráng na,
may iya isir-sirù mu
ya aminyam kaggína.
⁶ Napiya ya panggap na
nu mapasátán naka
ya opun mu,
may magtaron ka
nu ummàan naka
ya kalíngam.
⁷ Kaddiyan na nabtug
oray ya digu álig,
ngámay ya nabisin,
ay nadangir
ya pangramanán na
ki oray napet.
⁸ Ya toláy nga neadayyu
ki balay na,
ay ummán ki an-anù
nga adayyu ki sùbut na.
⁹ Makapaanggam
ya talibangug
se ya aláb na insensu,

ngamay makasso-ot
ya riribù.

¹⁰ Akkan mu bay-bay-án
ya opun mu
se ya opun na ama mu;
nu atan parikut mu,
akkan ka mawe ki wagi mu.

Ab-abay ya meseng
na karuba mu
nga adanni kikaw,
may ya wagi mu
nga atán ki adayyu.

¹¹ Magsírìb ka, an-anà ku,
senu maganggam mà.
Masungbátan ku pe
daya mangbabalaw kiyà.

¹² Nu masingan na nasírìb
ya didigra,
ay lisiyán,
ngamay ya umang-ang-ang
ay saptan na,
ay ittu pe yin
ya pagrigátan na.

¹³ Alà mu
ya bátug salda
naya tolai nga mangikagi
nga aggína ya magbáyad
ki utángan naya agtangeli.

¹⁴ Nu ilukág mu
ya kablaaw ki karúbam
ki pag-pagmakát,
ay ummán mu ka gedán.

¹⁵ Ya naríri
nga atáwa nga babay,
ay áwan dúma ki túdu
ki akokodán na.

¹⁶ Ummán mu ka
gapútan ya báli

onu ummán ka ka
mangákup ka ka denu
nu pakuspan mu.

¹⁷ Nu mapaanna
nga maset na balayyang
ya páda na nga balayyang,
ay ummán pe kiyán,
makasur-súru ya toláy
ki páda na nga toláy.

¹⁸ Nu tarànam
ya káyu wa gígus,
ay minnanáma
nga mangán ka
ki búnga na.

Mapadayáwan
ya asassu
nga kapiyánan na
ya magsirbi ki apu na.

¹⁹ Ipaláng na danum
ya murang mu;
ay ummán pe
mammuwán mu
ya katutoláy mu
nu kapiyánan mu
panunútan
daya atán ki uray mu.

²⁰ Awan kapnu
naya giyán daya natay,
ay ummán pe
áwan kapnà na toláy
kadaya kelugán na.

²¹ Masingan ya kinapiya
naya silber se balitu
nu melúnag ki apuy,
ay ummán pe
mammuwán ya kinatutoláy
na isa nga toláy
ki kuwaan na

- nu padayáwan da duddúma.
v 22 Oray mán nu itangabáyum
ya ang-ang ki ammay,
ay akkan mippà
ya kinaang-ang na.
23 Ammuwan mu pànanang
ya kapà-pàyanán
daya tarakam nga karneru,
se tag-tagasinnán mu
daya bákam.
24 ta akkan nga magbayág
ya kinabànáng.
ay ummán pe ya kinaturáy.
25 Nu mabalin masípát
daya kaddat,
se da la nga maurnung
nga màwa ka dagámi,
ay magtutúbu pe yin
daya sumarunu.
26 Makaabal ka ngin
ka kuwaam nga bádu
nga nàwa ki dùdut
daya karneru mu.
Makagátang ka pe yin
ka lusa ki paglakuwám
kada kalding mu.
27 Atán umanay nga kalding
nga mangidde ka gattà
ka gátas mu,
se kanan daya babbay
nga asassu mu.

28¹ Managtág

ya nadakè nga toláy
oray áwan ya magappal kaggína,
ngamay daya namáru

ay natalgad da
nga ummán ki láyon.

² Nu magribilde daya tolai
ki isa nga nasyon,
ay adu daya apu;
ngamay nu nasírib
ya apu na isa nga nasyon,
ay magnanáyun
ya kinatalgad da.

³ Ya apu nga mamal-pallà
kadaya napubri,
ay árig na ya naggat nga udán
nga manadal
kadaya mul-múla.

⁴ Daya maddi mangikurug
kiya lintag,
ay kagdù da
daya nadakè nga tolai;
ngamay daya manangikurug
ki lintag
ay kaguraán dada.

⁵ Akkan maaw-awátan
daya nadakè nga tolai
ya kinalintag,
ngamay daya
mangikur-kurug ke APU
ay maawátan da tutu wala.

⁶ Napì-piya ya napubri
nga nadalus
ya agbiy-biyág na,
may ya nabànáng
nga nadakè
ya agbiy-biyág na.

⁷ Nasírib nga annánà
daya managtungpál ki lintag,
ngamay daya mebul-bulun
kadaya áwan sir-sirbi
nga tolai

ay iap-appat da
daya mannákam da.

⁸ Nu magpabànáng ya tolay
ki napalotán
nga agpa-ábang na
ki pirà na,
ay magùnud ka kinabànáng
nga mawe ki sabáli nga tolay
nga nakallà kadaya napubri.

9 Ya karárag na tolay
nga akkan mangikur-kurug
ki lintag,
ay lùsawan ne Dios.

10 Daya mangiallíláw
kadaya namáru nga tolay
nga mangwa ka nadakè,
ay aggída kammin
ya mirbut ki palab-ug
nga kinuwa da.

Ngamay napiya
ya mepakin kuwa
kadaya áwan bas-básul.

¹¹ Ipagarup daya nabànáng
nga nasírib da,
ngamay ya nasírib nga napubri
ay mepakammu na
ya kurug kinatutolay da.

¹² Nu ya namáru nga tolay
ya magturáy,
ay magpatag pànang
daya umíli,
ngamay magsirù da
nu ya nadakè ya magturáy.

¹³ Awan ipippiya naya biyág
naya maddi mamibibbid
kada bas-básul na,

ngamay ya mangipudnu
se maglikud
kadaya bas-básul na
ay kalakkán ne Dios.

¹⁴ Maganggam ya tolay
nga magansing peyang ke APU,
ngamay ya nasúkir nga uray
ay panagrígát ya magun-ud na.

¹⁵ Kal-allà daya napubri
nga iturayán naya
nadakè a tolay;

árig na
ya magúngug nga láyon,
onu ber nga dumarup kaggída.

¹⁶ Naranggas ya magturáy
nga akkan na ammu
ya magpan-panúnut,
ngamay adaddu
ya panagbiyág naya
mangalùsaw ki nadakè
nga agpabànáng.

¹⁷ Bay-án nu ya tolay
nga pummatay
ka páda na nga tolay
nga magsir-sirù panda
ki katay na.

Akkan nu wa sengán.

¹⁸ Awan kapà-pàyanán
daya nadalus
nga panagbiy-biyág,
ngamay daya nadakè
ya panagbiy-biyág da
ay màtatán da la
nga magrígát.

¹⁹ Daggay ya kanan na
nagagat nga magtálun,
may ya tolay
nga pan-panda ngala

ya kuk-kuwaan na,
ay napubri tutu wala.

²⁰ Adu ya pagkallà
nga midde kadaya
mapiyár nga tolay,
ngamay daya maburung
nga bumànáng,
ay kurug gala nga
mapabásul da.

²¹ Akkan nga napiya
ya mamagdudúma
ki panagkuwes,
ngamay atán da duddúma
nga magbásul da
ki pasùsù oray bì-bittì ala.

²² Maburung bumànáng
ya natarin nga tolay.
Akkan na ngala am-ammu
nga napubri ya padàngan na.

²³ Mapatag kammin daddán
ya tolay nga magallang
ki sabáli tolay,
may iya tolay
nga mamatag
ki oray akkan kammala
rumbang.

²⁴ Oray iinna nga manguna
nga áwan dakè
naya agtákaw na
ki oray iinna
nga kuw-kuwa da
mannákam na,
ay áwan na dúma
kiya gángay magtak-tákaw.

²⁵ Riribù ya idde
naya kinaágum,
ngamay napiya nga biy-biyág
ya magun-ud naya

magpiyár ke APU.

²⁶ Ang-ang daya magpiyár
ki kinalaing da kampela ngin,
ngamay natalgad
daya sumúrut
kiya sur-suru daya nasírib.

²⁷ Daya mangidde
kadaya napubri,
ay akkan da nga magkúráng,
ngamay daya maddi
nga sumeng kaggída,
ay adu wa nadakè
ya kagiyan da tolai kaggída.

²⁸ Nu magturáy
daya nadakè nga tolai,
ay magsi-sirù daya tolai.

May nu mippà da,
ay daya namáru ya magturáy.

29¹ Ya nasan-sán matùgúdán

may nasúkir kammala,
ay atán nala algaw
nga kadadál na,
ay áwan na ngin na ipippiya.

² Nu namáru daya magturáy,
ay maganggam da tolai.

May nu daya nadakè
ya magturáy
magpannakit da tolai.

³ Ya an-anà
nga pàgan na ya kinasírib,
ay pagkidáyaw na ya ama na,
ngamay ya mangatangya
kadaya babay nga púta,
ay ippà na ngala ya pirà na.

⁴ Nu kinalintag

- ya lamlamtan na ári,
nabílag ya umíli,
ngamay nu pabeg pirà ala
ya gamgam-gáman na,
dadàlan na ya íli na.
- ⁵ Nu pìduman mu pàgan
ya kasittolay mu,
ay bílang til-tiliwan mu.
- ⁶ Natiliw daya nadakè a tolay
kadaya bas-básul da
kampela ngin nin,
ngamay makang-anggam
se makapata-patag
daya namáru.
- ⁷ Ammu na namáru nga tolay
ya kalintaggan da napubri,
may akkan maawátan
daya nadakè nga tolay
dayán nga ban-bánag.
- ⁸ Daya marammáas
ya mangigayát ki riribù ki íli,
ngamay daya nasírib
ya mangipatulli ki kinatalna.
- ⁹ Nu idarum na nasírib
ya isa nga ang-ang,
ay pabeg gala mamáas
se makipal-lagman
ya kuwaan na ang-ang,
se áwan nala kakusap
nga makun-úni.
- ¹⁰ Lùsawan daya pumappatay
daya namáru nga tolay,
ngamay daya nalintag
ay igdù dada.
- ¹¹ Ipalawán na ang-ang
ya ngámin rungat na,
ngamay daya nasírib
ay megapútan da

ya rina da.

¹² Ya agturáy nga maggina
ki akkan kurug nga dámag,
ay magbalin ka magbus-busid
daya ùupisyal na.

¹³ Atán pagpadáan na napubri
se ya mamal-pallà kaggína:
nagpáda da
nga niddan ne APU ka mata.

¹⁴ Nu nalintag
ya angkuwes na ári
kadaya napubri,
mabayág ya panaturáy na.

¹⁵ Sumírib ya an-anà
nu matul-tulduwán
se madisiplina,

ngamay nu mabay-bay-án nala,
ay iap-appat na ya ina na.

¹⁶ Nu daya nadakè nga toláy
ya magturáy,
umadu daya nadakè
nga mà-màwa.

Ngamay masingan
daya namáru
ya kippà da ki sáad da.

¹⁷ Disiplináan nu
daya an-anà nu
ta senu annung nuda
nga pagkidáyaw,
ay se akkan nuda keap-appattán.

¹⁸ Nu akkan nga e Dios
ya mangiturung
ki isa nga nasyon,
ay awan urnos na umíli.

Ngamay maganggam
daya sumur-súrut
kadaya lin-lintag ne Dios.

¹⁹ Akkan madisiplína

daya asassu
ki úni ngala,
áta oray mán nu naawátan da,
ay akkan da nga mangikur-kurug.

²⁰ Ab-abay
ya namnáma na ang-ang,
may ya toláy
nga magbur-buranaw
ki aggúni na.

²¹ Nu idde mu
ya ngámin nga piyán
na asassu mu
manggayat ki kabittì na,
umbet ya algaw
nga akkan mu win meturayán.

²² Ya toláy
nga nalà-lapat malùsaw
ya paggayatán na ríri,
se adu ya màwa na
nga pakabasúlan na.

²³ Ya panagpang-pangátu na toláy
ay ittu kammin
ya mangibaba kaggína,
may marispitár ya toláy
nga napakumbaba.

²⁴ Ya mebul-bulun
ki magtak-tákaw,
ay bílang kagúra na
ya baggi na kammin.

Oray sinipataan na
nga ikagi naya kurug,
ay maddi tumistigu ki kustu.

²⁵ Ya aggansing mu
kadaya pádam nga toláy
ya pakatiliwán mu,
ngamay áwan mu kapà-pàyanán
nu magpiyár ka ke APU.

²⁶ Adu daya maminya

nga makiseng kiya magturáy,
ngamay e APU ngala
ya paggayatán na
kalintaggán na tolay.

²⁷ Kalùsawan daya namáru
daya nadakè nga tolay,
ngamay kalùsawan pe daya nadakè
daya namáru nga tolay.

30

Daya Kinagkagi ne Agur

¹ Ay tu dedi daya kinagi ne Agur
nga an-anà ne Jake:
Nán na tolay, "Adayyu nge Dios kiyà,
adayyu nge Dios kiyà,
ay nakal-allà à.

² Mas ummán nà ki animál
may ummán ki tolay;
akkan panúnut tolay
ya atán kiyà.

³ Akkan ku nasur-súru
ya kinasirib tolay,
se áwan ku ammu
mepanggap ke Dios.

⁴ Atán agpà in ta
ya nawe ka lánig
se la nagulli kammin?

Atán agpà in ta
ya tolay nga
nangákup ki báli?

Atán agpà in ta
ya namugsong ka danum?

Inna agpà ta
ya nangippay
ki nagpandanán
naya kalawagán?

Ammum nu iinna?
Inna ya ngágan na,
se inna daya annánà?
⁵ Tungpálan ne Dios
daya ngámin nga kari na.
Arig na ya kalátag
kadaya ngámin
nga makigdù kaggína.
⁶ Akkan mu amúngan
daya kinag-kagi na,
ta get nu lùsawan naka
ay se ipakammu na
nga magbus-busid ka.

Dadduma Pikam nga Makag-kagi

⁷ Atan duwa nga bánag
nga agngan ku kikaw, O Dios,
sakbay nga matay yà:
⁸ akkan mu mán ipalúbus
nga magbusid dà,
se akkan mu kuma ipalúbus
nga pumubri
onu bumànáng ngà.
Yán nala an-annung na
nga kanan ku ya idde mu.
⁹ Ta get nu nu nabànáng ngà
ay ituláyaw taka nga APU,
onu get magtákaw wà
nu napubri yà,
ay iap-appat ku
ya ngágan naya Dios ku.
¹⁰ Akkan mu pad-padàsan
ya asassu ki apu na,
ta get nu gedán naka
ay mapánis ka.
¹¹ Atán daya toláy
nga magged kadaya ama da,

se áwan pulus angrisipitár
kadaɣa ina da.

¹² Atán daya tolai
nga manguna
nga nadalus ya biyág da,
ngamay ya kinur-kurugan na,
ay sirraragit da.

¹³ Atán daya tolai
nga napangátu nga tutu,
nangátu da may daya duddúma
ki pak-pakirmanán da.

¹⁴ Atán daya tolai nga narawat
nga mangul-kultit
se mamalpallà kadaɣa napubri.
Piyán da nu umawan nin
daya napburi kídi kalawagán.

¹⁵ Ya alimta ay nagan-anà
ka duwa nga babay.
Sissa ya sangit da,
"Iddan nà!
Iddan nà!" nán da.

Atán tallu nga
akkan pulus mapnà;
appát da nga
akkan makammu kagiyan ya,
"Annung na ngin:"

¹⁶ ya giyán daya natay,
ya babay nga áwan annanà na,
ya natikagán nga lusà
nga makasapul ka udan,
se ya apuy;

akkan da ammu kagiyan ya,
"Annung na ngin."

¹⁷ Ya tolai nga
mamáas ki ama na
se mangirupat ki ina na,
ay rabbang na nga

kanan daya bukkaw
se simtu-an daya gayáng
daya mata na nu matay.

¹⁸ Atán tallu nga
nakas-kasdaaw kiyà,
se atán appát nga
akkan ku maawátan:

¹⁹ ya gangay naya karabúngan
nga magtay-táyù ka ngúdu,
ya annalen naya idaw ki batu,
ya aglattát na barku
ki kadalmán na bebay,
se ya agpininya na
isa nga bagbagu
se ya babbalásang.

²⁰ Ay ummán kidi
ya kuk-kuwaan na isa nga
makidal-daládag:
meallay ki akkan na nga atáwa,
se la magdidígut,
ay se na nán,
"Awan ku mà kinuwa
nga nadakè a," nán na.

²¹ Atán da tallu nga
ikansingan na kalawagán;
atán appát nga
akkan na meturdan:

²² ya asassu nga
magbalin ka ári,

ya ang-ang nga
daggay ki makkán,

²³ ya babay nga
áwan maminya nga
makasmà ki atáwa na,
se ya asassu nga babay
nga atawán na apu na.

²⁴ Atán appát nga bibittì
nga atán kidi kalawagán,
may nasírib da tutu wala:

²⁵ Daya kutun:
nakapsut da
may magùnud da
ka kanan da
ki agdagun na.

²⁶ Daya alsádu nga rabbit:
nakapsut da
may magbalay da
kadaya tappáng.

²⁷ Daya dúdun:
awan da ári
may naurnas
ya panagbubúlun da.

²⁸ Daya alipáp:
annung ta nga tàman da
may atán da
kadaya palasyu da àári.

²⁹ Atán tallu nga
nadaag ya agdal-dalen da;
ò, atán appát da nga
napiya ya agpàpàyát da:

³⁰ ya láyon nga
karung-rungtán
kadaya ngámin alsádu
nga animál
se pulus nga
áwan na nga ikansing,

³¹ ya mamegir nga kawítan,
ya toru wa kalding,
se daya àári nga
atán ki àrang daya tolay da.

³² Nu ummán ka ka

umang-ang nga
magpas-pasindáyaw,
se atán nadakè a lamlamtam
nga kuwaan,
ay makusap ka
se ka nga maglam-lammat!
³³ Nu kirukirum ya gátas,
ay mapaltuwád mu chis,
se nu sulúngam
ya igung na isa nga tolay
ay dumága,
ay ummán pe,
nu ipar-parut mu
ya tolay nga nakarungat,
ay ríri ya mapaltuwád mu.

31

Ya tuldu ki isa nga ári

- ¹ Ay tu dedi daya kinag-kagi
ne ári Limuel nga netù-tùgud
na ina kaggína.
- ² An-anà ku
nga pà-pàgan ku.
Ikaw nga sungbát
daya kar-karárag ku.
Tu idi ya kagiyan ku kikaw.
- ³ Akkan mu dadàlan
ya bílag se pirà mu
kadaya babbay;
adu win ya dinadál da nga ári.
- ⁴ Lemuel, akkan rumbang
kada àári
ya uminum ka básì,
onu maminya
kadaya árà.
- ⁵ Ta nu ninglaw da,

ay get maligpanan da ngin
daya lin-lintag,
ay mabay-án da ngin
ya kalintaggán daya napburi.

⁶ Ya árà
ay para kadaya marig-rigátan,
se kadaya naawanán
ka nam-náma.

⁷ Bay-ám da nga maginum
ta senu maligpanán da
ya kinapubri da,
se ya agrígát da.

⁸ Ngamay nu ikaw,
igdù mu daya akkan makabaal
nga mangigdù ki baggi da
kampela ngin nin,
se ikalintaggam daya tolày
nga nakal-allà.

⁹ Kuwaan mu nga nalintag
ya angkuwes mu.
Ikalintaggam daya napubri
se daya nakal-allà.

Ya áwan pagkur-kurárgan na atáwa nga babay

¹⁰ Nasulit tutu wala
ya makasmà ka namáru
nga atáwa nga babay.
Napà-patag nga adayyu
may daya nangína nga arítus.

¹¹ Piyáran tutu wala
na atáwa na,
ay se akkan tutu wala pe
nga magkúráng.

¹² Ki kasibbiyág na,
ay pabeg daya napiya
ya kuwaan na para ki atáwa na,
nga áwan na kuwaan nga nadakè.

- 13 Nagagat magsápul
ka dùdut karneru
se dilána nga aballan na.
- 14 Iltuwád na
daya makkán nga
negayát na ka adayyu,
nga ummán ki aggilbet
na barko daya maglálaku.
- 15 Nasápa tutu wala
nu gumniya nga mangisagána
ka kanan da akkobung na,
ay se na kagiyan kadaya babbay
nga asassu na
daya masápul kuwaan da.
- 16 Kapiyánan na nga
sinnan ya lusà
se na la gatáangan,
ay se na pamulán ki úbas.
Panangdán na ya pirà a
nasmà na kampela ngin nin.
- 17 Naánus nga magubra,
nabílag se nagagat.
- 18 Napatag kaggína
daya ngámin nga
kuk-kuwaan na,
ay se oray ki gabi
ay atán na magubra.
- 19 Aggína ya mangwa
ki binola na,
se aggína kampela ngin
ya mangwa ki bádu na.
- 20 Naparon kadaya napubri
se kadaya nakal-allà.
- 21 Awan na paglídug
kadaya akkobung na
oray nu ki kasiyam na tutu wala,
ta atán nàrag
se daggáng nga bádu da

nga kinuwaán na.

²² Mangwa kadaya abbong
na idda na,

se napiya nga dilána nga
daggáng daya bádu na.

²³ Magdindinnámag

ya làlakay na
kadaya umíli.

Aggína ya isa
kadaya nangátu nga umíli.

²⁴ Mangwa kadaya dilána

nga bádu se bagákat
se na ngala iláku
kadaya maglà-laku.

²⁵ Natalgad se nadáyaw

kadaya toláy,
ay se áwan na paglidug
ki masangwánan.

²⁶ Nasírìb se nindù nu magúni.

²⁷ Kapiyánan na nga sin-sinnan peyang

daya kasapúlan daya akkobung na,
ay se áwan na sínang nga magubra.

²⁸ Ipassingan daya annanà na

ya ammatag da kaggína,
ay ummán pe atáwa na,
dayáwan na,

²⁹ nga nán na kaggína,

"Adu daya namáru nga attáwa,
ngamay inábà muda ngámin.

³⁰ Makàallíláw ya kinapiya,

se áwan sirbi naya singan
nga napiya,
ngamay mapadayáwan
ya babay nga mangikur-kurug
ke APU.

³¹ Rabbang na nga marispitár

ya babay nga ummán kiyán,
se mapadayáwan

gapu kadaya kuk-kuwaan na.